

POROČILO

O REZULTATIH (ERGONOMSKIH) OCEN

ZA

GOSTINCE

Prof. dr. Simona Šarotar Žižek

Ljubljana, 30. junij 2026

Kazalo vsebine

POVZETEK	6
UVOD	8
STRUKTURA VZORCA IN ZNAČILNOSTI DELOVNEGA OKOLJA PRI GOSTINCIH, VKLJUČENIH V RAZISKAVO	9
MEHANSKA TVEGANJA	19
FIZIKALNA TVEGANJA (toplota, vlaga, hrup, osvetlitev)	30
KEMIČNA TVEGANJA (čistila, razkužila, plini)	36
BIOLOŠKA TVEGANJA (živila, odpadki, stik z gosti)	44
ERGONOMSKA TVEGANJA (stanje, nošenje, ponavljajoči gibi)	50
POŽARNA IN ELEKTRIČNA TVEGANJA	57
PSIHOSOCIALNA TVEGANJA (stres, tempo dela, delo z ljudmi)	63
TVEGANJA, POVEZANA Z ORGANIZACIJO DELA	70
USPOSOBLJENOST, NAVODILA IN OSEBNA VAROVALNA OPREMA	75
ZAKLJUČEK IN PRIPOROČILA	79
Priporočila za izboljšanje varnosti in zdravja pri delu v gostinski dejavnosti	81

KAZALO TABEL

Tabela 1: Vrsta gostinskega obrata	9
Tabela 2: Delovno mesto	11
Tabela 3: Delovni čas	12
Tabela 4: Delovni čas-drugo	13
Tabela 5: Odsotnost z dela v zadnjih 12 mesecih zaradi mišično-kostnih obolenj	14
Tabela 6: Odsotnost z dela v zadnjih 12 mesecih zaradi mišično-kostnih obolenj - drugo	15
Tabela 7: Odsotnost z dela v zadnjih 12 mesecih zaradi mišično-kostnih obolenj v dnevih	15
Tabela 8: Povprečno trajanje izmene	16
Tabela 9: Povprečno število delovnih dni na teden	17

Tabela 10: Najbolj obremenjeni delovni čas (konice).....	18
Tabela 11: Stik z ostrimi predmeti brez dosledne varne prakse	20
Tabela 12: Rezanje/sesekljanje poteka v naglici ali ob motnjah (naročila, klici, gosti).	21
Tabela 13: Uporaba strojev brez dosledne uporabe zaščit/varoval.....	22
Tabela 14: Čiščenje ali odstranjevanje zastojev na napravah brez izklopa ali izvlečenega vtikača.	23
Tabela 15: Izpostavljenost vročim površinam/tekočinam/pari (pečice, ponve, friteze) brez ustrezne zaščite ali pravil.....	24
Tabela 16: Prenašanje vročih jedi/posod poteka brez vedno zagotovljenega varnega prehoda	25
Tabela 17: Pogostost mokrih in mastnih tal in doslednost protizdrsnih ukrepov	26
Tabela 18: Zasedenost prehodov povečuje tveganje za spotik/padec.....	27
Tabela 19: Uporaba stopničk/lestev brez stabilne podlage ali pravilnega postopka .	28
Tabela 20: Pogosto rokovanje s steklom brez jasnega postopka ob lomu.....	29
Tabela 21: Pogostost pretoplega ali slabo prezračenega delovnega okolja.....	30
Tabela 22: Prisotna je visoka vlaga/para, ki vpliva na udobje in varnost	31
Tabela 23: Med delom se pojavlja hrup, ki otežuje komunikacijo ali koncentracijo. ...	32
Tabela 24: Zadostnost osvetlitve delovnih površin.....	33
Tabela 25: Izpostavljenost mrazu/prepihu, ki povzroča nelagodje ali zdravstvene težave.....	34
Tabela 26: Zagotovljeno pitje vode in kratke ohlavitve pri vročini	35
Tabela 27: Mešanje čistil/razkužil ali njihova uporaba brez doslednega upoštevanja navodil.	37
Tabela 28: Prelivanje koncentratov brez varnega doziranja.....	38
Tabela 29: Označenost embalaže kemikalij in dostopnost varnostnih listov	39
Tabela 30: Natanek hlapov/aerosolov brez ustreznega prezračevanja pri čiščenju ..	40
Tabela 31: Shanjevanje kemičnih sredstev preblizu živil ali na neustreznih mestih ..	41
Tabela 32: Dosledna uporaba osebne varovalne opreme pri delu s kemikalijami.....	42
Tabela 33: V obratu so prisotni plini brez jasnih postopkov za varno rabo in ukrepanje ob uhajanju.	43
Tabela 34: Rokovanje s surovim mesom/ribami/jajci poteka brez dosledne ločitve surovo-pripravljeno	44

Tabela 35: Postopki za preprečevanje križne kontaminacije niso vedno dosledni. ...	45
Tabela 36: Ravnanje z odpadki se izvaja brez jasne ločitve ali z nepravilno higieno.	46
Tabela 37: Jasnost postopka in OVO pri čiščenju sanitarij ali ob telesnih tekočinah	47
Tabela 38: Pogost tesen stik z gosti in dosledni ukrepi ob sezonskih okužbah	48
Tabela 39: Sistemsko obvladovanje prisotnosti škodljivcev ali sledi	49
Tabela 40: Stanje, brez realne možnosti kratkega razbremenilnega sedenja v času izmene	50
Tabela 41: Pogostost dvigovanja/prenašanja bremena brez pripomočkov ali pravil.	51
Tabela 42: Prisotnost ponavljajočih se gibov (rezanje, pomivanje, točenje, pladnji) brez menjave nalog	52
Tabela 43: Neustrezna višina (prisilna drža: sklanjanje, dvig ramen) delovnih površin	53
Tabela 44: Tesnost delovnega prostora; delo pogosto poteka v zasukih/iztegu ali z neugodnim dosegom.	55
Tabela 45: Razpoložljivost in uporaba vozičkov/pomožnih pripomočkov za transport	56
Tabela 46: Zasedenost evakuacijskih poti/izhodov	57
Tabela 47: Kopičenje maščob v kuhinji/baru; čiščenje ni redno ali dokazljivo.	58
Tabela 48: Jasna označenost in dostopnost gasilnih aparatov/požarnih odej in usposobljenost osebja za ukrepanje.....	59
Tabela 49: Občasna poškodovanost in preobremenjenost električnih kablov/vtičnic/podaljškov, ki tudi ležijo po tleh.	60
Tabela 50: Električne naprave se uporabljajo v mokrem okolju brez ustrezne zaščite ali pravil.	61
Tabela 51: Janost postopkov pri plinski opremi (če obstaja): zaporni ventili, preverjanje uhajanja, ukrepanje.	62
Tabela 52: Visok tempo dela, brez realne možnosti varnega in zbranega dela.	64
Tabela 53: Pogoste so nadure ali nepredvidljive spremembe urnika.	65
Tabela 54: Delo z zahtevnimi/agresivnimi gosti, brez podpore ali postopkov	66
Tabela 55: Vpliv pomanjkanja osebja na varnost zaposlenih in kakovost dela	67
Tabela 56: Janost komunikacije v ekipi in vpliv te na napake/konflikte.	68
Tabela 57: Po napaki ali incidentu prevladuje krivda, namesto učenja in izboljšav... ..	69
Tabela 58: Redna zagotovljenost odmorov oziroma njihovo preskakovanje	70
Tabela 59: Menjava izmen ni standardizirana.	71

Tabela 60: Organizacija dela v času konic za zmanjšanje nevarnosti	72
Tabela 61: Beleženje nezgod in skoraj nezgod ter uvajanje ukrepov, povezanih z njimi	73
Tabela 62: Načrtnost vzdrževanja opreme.....	74
Tabela 63: Opravljenost ustreznega uvodnega usposabljanja za varno delo za svoje naloge.....	75
Tabela 64: Obstajajo jasna, dostopna pisna navodila za varno delo	76
Tabela 65: Usposobljenost za požar/ evakuacijo in osnovno ukrepanje je zagotovljena in osvežena	76
Tabela 66: Primernost osebne varovalne opreme	77
Tabela 67: Dosledna uporaba in pravočasno zamenjevanje osebne varovalne opreme	78
Tabela 68: Sporočanje (komu in kako) prepoznane nevarnosti ali podajanje predloga za izboljšavo	79

POVZETEK

Analiza rezultatov pilotne ocene tveganja v gostinski dejavnosti podaja celovit vpogled v stanje varnosti in zdravja pri delu ter omogoča identifikacijo ključnih področij tveganj in priložnosti za izboljšave. Ugotovitve kažejo, da so temeljni elementi sistema varnosti in zdravja pri delu v večini obravnavanih obratov ustrezno vzpostavljeni. To se odraža predvsem v razmeroma visoki ravni usposobljenosti zaposlenih, dostopnosti osebne varovalne opreme ter poznavanju osnovnih postopkov za ravnanje ob nevarnostih. Prav tako rezultati kažejo, da so tehnična in fizikalna tveganja v splošnem dobro obvladovana, saj večina sodelujočih poroča o nizki do zmerni izpostavljenosti tem vrstam tveganj.

Kljub temu analiza jasno izpostavlja pomemben razkorak med formalno urejenostjo sistema in dejanskimi pogoji dela. Ta razkorak se najbolj izrazito kaže na področju organizacijskih in psihosocialnih dejavnikov, ki predstavljajo osrednji vir tveganj v gostinski dejavnosti. Med ključnimi izzivi izstopajo visok delovni tempo, pomanjkanje kadrov, nepredvidljivost delovnega časa ter pomanjkljivo usklajevanje in komunikacija znotraj delovnih procesov, zlasti v obdobjih povečanega obsega dela. Takšni pogoji neposredno vplivajo na varnost in zdravje zaposlenih, saj povečujejo verjetnost napak, zmanjšujejo zbranost ter posredno prispevajo k večji izpostavljenosti poškodbam.

Rezultati nadalje kažejo, da so delovni pogoji v gostinstvu pogosto povezani z visoko delovno obremenitvijo. Značilna je razširjena prisotnost izmenskega dela, pogoste so podaljšane delovne izmene, ki presegajo standardni delovni čas, ter delo več dni zapored brez ustreznega počitka. Poleg tega je v številnih primerih prisotna večopravnost, kjer posamezniki opravljajo več funkcij hkrati, kar je zlasti značilno za manjše obrate. Takšna organizacija dela povečuje kompleksnost nalog in dodatno obremenjuje zaposlene, kar lahko negativno vpliva tako na varnost kot na kakovost opravljanja dela.

Na ravni posameznih vrst tveganj rezultati kažejo, da mehanska, fizikalna, kemijska in biološka tveganja sicer niso izrazito visoka, vendar njihova pojavnost ostaja relevantna. Pri tem je ključno poudariti, da se tveganja pogosto pojavljajo v povezavi z organizacijskimi dejavniki, kot so časovni pritiski, motnje pri delu in neustrezna razporeditev delovnih procesov. Tako se na primer tveganje za poškodbe pri delu z ostrimi predmeti ali vročimi površinami bistveno poveča v pogojih naglice ali neustrezne organizacije dela, kar potrjuje, da so številna tveganja sistemsko pogojena.

Pomemben segment predstavljajo tudi ergonomska tveganja, povezana z dolgotrajnim stanjem, ponavljajočimi se gibi ter ročnim premeščanjem bremen. Čeprav večina anketirancev ne poroča o pogostih odsotnostih z dela zaradi mišično-kostnih obolenj, podatki kažejo na prisotnost teh težav pri pomembnem deležu zaposlenih, kar nakazuje na potrebo po dodatni pozornosti na tem področju.

Zavod za zdravstveno
zavarovanje Slovenije

Že od leta 1969
**OBRTNO-PODJETNIŠKA
ZBORNICA SLOVENIJE**

Najbolj izrazita pa ostajajo psihosocialna tveganja, ki vključujejo stres, delo pod časovnim pritiskom, delo z zahtevnimi strankami ter omejene možnosti za počitek. Ta tveganja imajo pomembne posledice za varnost in zdravje zaposlenih ter vplivajo tudi na učinkovitost in kakovost dela. Ob tem je treba poudariti, da gre za sistemske dejavnike, ki zahtevajo celostne organizacijske pristope in jih ni mogoče učinkovito obvladovati zgolj z individualnimi ukrepi ali dodatnim usposabljanjem zaposlenih.

Na podlagi ugotovitev je mogoče zaključiti, da gostinska dejavnost v obravnavanem vzorcu sicer dosega ustrezno raven formalne skladnosti na področju varnosti in zdravja pri delu, vendar ključni izzivi ostajajo na področju organizacije dela, upravljanja človeških virov ter delovne kulture. Za dolgoročno izboljšanje stanja bo zato potrebno usmeriti aktivnosti predvsem v optimizacijo delovnih procesov, zagotavljanje ustrezne kadrovske podpore, večjo predvidljivost delovnega časa ter krepitev komunikacije in sodelovanja znotraj organizacij.

UVOD

Pričujoče poročilo predstavlja rezultate analize pilotne ocene tveganja na področju varnosti in zdravja pri delu v gostinski dejavnosti. Namen poročila je zagotoviti celovit in strukturiran vpogled v dejanske delovne pogoje, prepoznati ključna tveganja ter opredeliti področja, kjer so potrebne nadaljnje izboljšave, zlasti z vidika organizacije dela in upravljanja delovnih procesov.

Poročilo je vsebinsko razdeljeno na več tematskih sklopov, ki sistematično obravnavajo posamezne vidike dela v gostinski dejavnosti. Uvodnemu delu sledi predstavitev vzorca, v okviru katere so prikazane osnovne značilnosti sodelujočih glede na vrsto gostinskega obrata, delovno mesto in organizacijo delovnega časa. Ta del omogoča razumevanje konteksta, v katerem se pojavljajo analizirana tveganja.

Osrednji del poročila zajema analizo različnih skupin tveganj, ki so bila preučevana v okviru pilotne ocene. Med njimi so mehanska, fizikalna, kemijska in biološka tveganja, ki se nanašajo na neposredne vplive delovnega okolja in delovne opreme. Posebna pozornost je namenjena tudi ergonomskim tveganjem, ki izhajajo iz narave dela, ter psihosocialnim tveganjem, ki so povezana z organizacijo dela, delovnim tempom, odnosi na delovnem mestu in interakcijo z gosti. Dodatno poročilo obravnava tudi tveganja, povezana z organizacijo dela, požarno in električno varnostjo ter področje usposobljenosti zaposlenih, razpoložljivosti navodil in uporabe osebne varovalne opreme.

Analiza posameznih sklopov temelji na zaznavi zaposlenih o pogostosti in intenzivnosti izpostavljenosti tveganjem, kar omogoča vpogled ne le v formalno urejenost sistema, temveč predvsem v dejansko izvajanje delovnih procesov v praksi. Takšen pristop omogoča identifikacijo morebitnih odstopanj med predpisanimi postopki in realnimi delovnimi pogoji.

Bralec lahko v nadaljevanju poročila pričakuje pregled ključnih ugotovitev po posameznih področjih tveganj, interpretacijo rezultatov ter poudarek na tistih dejavnikih, ki imajo največji vpliv na varnost in zdravje pri delu v gostinski dejavnosti. Poseben poudarek je namenjen prepoznavanju sistemskih in organizacijskih dejavnikov tveganja, ki presegajo zgolj tehnične vidike varnosti.

Zaključni del poročila povzema ključne ugotovitve ter podaja usmeritve za nadaljnje ukrepanje, s ciljem izboljšanja delovnih pogojev, zmanjšanja tveganj ter krepitev varnostne kulture v gostinski dejavnosti.

STRUKTURA VZORCA IN ZNAČILNOSTI DELOVNEGA OKOLJA PRI GOSTINCIH, VKLJUČENIH V RAZISKAVO

V prvem poglavju poročila predstavljamo strukturo vzorca ter ključne značilnosti delovnega okolja, v katerem anketiranci opravljajo svoje delo. Najprej opredelimo sodelujoče glede na vrsto gostinskega obrata in njihovo delovno mesto, s čimer določimo osnovni organizacijski in funkcionalni okvir analize.

V nadaljevanju obravnavamo organizacijo delovnega časa, pri čemer analiziramo oblike dela, trajanje delovnih izmen ter število delovnih dni na teden. Posebej izpostavimo tudi časovne konice kot pomemben dejavnik obremenitve v gostinski dejavnosti. Poglavje nadgrajujemo z vpogledom v zdravstvene vidike dela, predvsem z analizo odsotnosti z dela zaradi mišično-kostnih obolenj, kar nam omogoča boljše razumevanje dejanskih delovnih obremenitev zaposlenih.

Tako v tabeli 1 prikazujemo strukturo vzorca glede na vrsto gostinskega obrata, v katerem so zaposleni sodelujoči v raziskavi. Predstavljeni so frekvenčni in odstotni deleži posameznih kategorij ter kumulativni delež, ki omogoča vpogled v porazdelitev vzorca.

Tabela 1: Vrsta gostinskega obrata

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
Bar	6	14,3	14,3
Bistro	1	2,4	16,7
Bufet	1	2,4	19,1
Dnevni bar	1	2,4	21,5
Gostilna	12	28,6	50,00
Gostišče s prenočišči	2	4,8	54,8
Kavarna	2	4,8	59,5
Lokal	2	4,8	64,3

Manjši družinski hotel (gostišče z prenočiščem)	1	2,4	66,7
Natakar	1	2,4	69,0
okrepčevalnica	1	2,4	71,4
Okrepčevalnica	1	2,4	73,8
Picerija	6	14,4	88,2
Restavracija	2	4,8	92,9
s.p.	1	2,4	95,2
slaščičarna	1	2,4	97,6
Trgovina s pijačo	1	2,4	100,0
Skupaj	42	100,0	

Rezultati kažejo, da vzorec zajema razmeroma raznoliko strukturo gostinskih obratov, pri čemer izstopa nekoliko večja zastopanost klasičnih oblik gostinske dejavnosti. Največji delež predstavljajo gostilne (približno 21,4 %) in bari (14,3 %), kar nakazuje, da vzorec v večji meri odraža tradicionalne segmente gostinstva.

Ostale kategorije, kot so kavarne, bistroji, bifeji, okrepčevalnice in picerije, se pojavljajo z bistveno nižjimi deleži, večinoma na ravni posameznih enot (okoli 2,4 %). To pomeni, da vzorec ni koncentriran v eni vrsti dejavnosti, temveč ohranja visoko stopnjo razpršenosti in heterogenosti, kar omogoča širši vpogled v različne oblike organizacije dela v gostinstvu.

Ob tem zaznamo tudi določene nedoslednosti pri kategorizaciji odgovorov, saj se med kategorijami pojavljajo zapisi, ki ne predstavljajo vrste obrata (npr. »natakar«, »s. p.«). Takšni primeri opozarjajo na potrebo po dodatnem čiščenju in poenotenju podatkov, saj lahko vplivajo na natančnost interpretacije.

Kumulativna porazdelitev dodatno potrjuje razpršenost vzorca, saj že relativno širok nabor različnih tipov obratov zajame polovico vseh enot. To kaže, da vzorec ne odraža prevlade ene same vrste gostinske dejavnosti, temveč vključuje raznolik spekter delovnih okolij.

Pomembna je tudi struktura vzorca glede na delovno mesto anketirancev v gostinski dejavnosti. V tabeli 2 so predstavljeni frekvenčni in odstotni deleži posameznih

delovnih mest ter kumulativni delež, ki omogoča vpogled v porazdelitev sodelujočih glede na njihovo vlogo v organizaciji.

Tabela 2: Delovno mesto

Delovno mesto / vloga	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
Natakar / strežba / šankist	14	33,3	33,3
Vodja / poslovodja / odgovorna oseba	8	19,0	52,3
Direktor / lastnik	6	14,3	66,6
Kuhar / picopek / slaščičar	5	11,9	78,5
Več vlog (kombinirane funkcije)	5	11,9	90,4
Nosilec obrti	2	4,8	95,2
Drugo	2	4,8	100,0
Skupaj	42	100,0	

Rezultati kažejo razmeroma jasno strukturo delovnih vlog, vendar z izrazito razpršenostjo zaradi prekrivanja funkcij. Največji delež predstavlja skupina natakarjev oziroma strežnega osebja, ki zajema 33,3 % vseh odgovorov. To potrjuje, da je v vzorcu najmočnejše zastopan operativni kader, ki je neposredno v stiku z gosti in izpostavljen vsakodnevnim delovnim obremenitvam.

Druga največja skupina so vodstvena delovna mesta (19,0 %), kamor sodijo vodje, poslovodje in odgovorne osebe. Tem sledi skupina direktorjev oziroma lastnikov (14,3 %), kar kaže, da je pomemben delež respondentov vključen tudi v upravljanje ali vodenje obratov. To pomeni, da vzorec ne zajema le izvajalcev dela, temveč tudi odločevalce.

Kuharsko osebje (11,9 %) je nekoliko manj zastopano, vendar še vedno predstavlja pomemben del strukture, zlasti glede na specifične delovne pogoje v kuhinji. Enak delež (11,9 %) predstavljajo respondenti, ki opravljajo več vlog hkrati, kar je posebej pomemben podatek. Kaže namreč na značilnost manjših gostinskih obratov, kjer zaposleni pogosto prevzemajo več funkcij (npr. vodja, natakar, kuhar), kar povečuje delovno obremenitev in kompleksnost dela. Manjši delež predstavljajo nosilci obrti (4,8

%) in druge specifične ali nejasno opredeljene vloge (4,8 %), ki nimajo večjega vpliva na splošno sliko.

Splošno gledano struktura kaže na prevlado operativnega kadra, hkrati pa tudi na pomembno prisotnost vodstvenih delovnih mest in večopravnosti. To nakazuje, da gre predvsem za manjše ali srednje velike gostinske obrate, kjer so delovne vloge manj strogo ločene, zaposleni pa pogosto združujejo več nalog, kar lahko pomembno vpliva na delovne pogoje in tveganja.

Sedaj smo analizo razširili na organizacijo delovnega časa kot enega ključnih dejavnikov delovnih obremenitev v gostinski dejavnosti. V tem okviru Tabela 3 prikazuje porazdelitev anketirancev glede na različne oblike delovnega časa. Predstavimo frekvenčne in odstotne deleže posameznih delovnih režimov ter kumulativni delež, ki omogoča celovitejši vpogled v strukturo organizacije dela v obravnavanem vzorcu.

Tabela 3: Delovni čas

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
Dnevne izmene	15	35,7	35,7
Izmensko delo	20	47,6	83,3
Drugo:	7	16,7	100,0
Skupaj	42	100,0	

Rezultati kažejo, da je v vzorcu najpogostejše zastopano izmensko delo, ki predstavlja 47,6 % vseh anketirancev. To potrjuje značilnosti gostinske dejavnosti, kjer je delo pogosto organizirano v več izmenah zaradi prilagajanja potrebam gostov in obratovalnemu času.

Pomemben delež predstavlja tudi delo v dnevnih izmenah (35,7 %), kar kaže, da del gostinskih obratov deluje v bolj standardiziranem delovnem času, verjetno predvsem manjši obrati ali tisti z omejenim obratovalnim časom.

Kategorija »drugo« (16,7 %) nakazuje prisotnost nestandardnih oblik delovnega časa, kot so:

- fleksibilni urniki,
- kombinacija izmenskega in dnevnega dela,
- ali neformalno organiziran delovni čas,

- kar dodatno potrjuje raznolikost organizacije dela v gostinstvu.

Za bolj poglobljeno razumevanje nestandardnih oblik organizacije delovnega časa v nadaljevanju posebno pozornost namenijamo odgovorom, ki odstopajo od običajnih kategorij. V tem okviru Tabela 4 prikazuje strukturo odgovorov anketirancev, ki so pri vprašanju o delovnem času izbrali možnost »drugo«. Predstavimo frekvenčne in odstotne deleže teh specifičnih opisov, ki dopolnjujejo razumevanje raznolikosti delovnih režimov zunaj standardnih oblik dnevnega ali izmenskega dela.

Tabela 4: Delovni čas-drugo

Opis prisotnosti / delovnega časa	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
Ni odgovora	35	83,3	83,3
Cel dan / vedno prisoten	4	9,5	92,8
Ob odpiralnem času	1	2,4	95,2
Neenakomeren / po potrebi	2	4,8	100,0
Skupaj	42	100,0	

Rezultati kažejo izrazito pomanjkanje podatkov, saj kar 83,3 % odgovorov spada v kategorijo brez odgovora. To pomeni, da na podlagi te tabele ni mogoče zanesljivo oceniti dejanske organizacije prisotnosti ali delovnega časa za večino respondentov, kar pomembno omejuje interpretacijo.

Med preostalimi odgovori izstopa skupina »cel dan / vedno prisoten« (9,5 %), kar nakazuje na stalno prisotnost pri delu, verjetno povezano z vodstvenimi ali lastniškimi vlogami oziroma z manjšimi obrati, kjer posameznik pokriva več funkcij. Manjši delež (4,8 %) opisuje delo kot neenakomerno ali prilagojeno potrebam, kar kaže na fleksibilno organizacijo dela, odvisno od obsega dela ali gostov. Posamično se pojavlja tudi prisotnost vezana na odpiralni čas (2,4 %), kar predstavlja bolj standardiziran delovni režim.

Splošno gledano tabela 4 ne omogoča celovitega vpogleda zaradi velikega deleža manjkajočih odgovorov, vendar preostali podatki nakazujejo predvsem dve značilnosti: stalno prisotnost posameznikov oziroma vključenost v delo ter določeno fleksibilnost oziroma prilagajanje delovnega časa glede na potrebe obratovanja.

Respondente smo vprašali tudi »Kolikokrat ste bili v zadnjih 12 mesecih zaradi mišično-kostnih obolenj odsotni z dela (bolniški stalež)?«. Zato tabela 5 prikazuje pogostost odsotnosti z dela v zadnjih 12 mesecih zaradi mišično-kostnih obolenj med

anketiranci. Predstavljeni so frekvenčni in odstotni deleži posameznih kategorij odsotnosti ter kumulativni delež, ki omogoča vpogled v skupno porazdelitev zdravstvenih odsotnosti v vzorcu.

Tabela 5: Odsotnost z dela v zadnjih 12 mesecih zaradi mišično-kostnih obolenj

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
0-krat	29	69,0	69,0
1-krat	7	16,7	85,7
2-krat ali večkrat	5	11,9	97,6
Drugo (odsotnost brez bolniškega staleža):	1	2,4	100,0
Skupaj	42	100,0	

Rezultati kažejo, da večina anketirancev (69,0 %) v zadnjih 12 mesecih ni bila odsotna z dela zaradi mišično-kostnih obolenj, kar na prvi pogled kaže na relativno dobro zdravstveno stanje oziroma nizko evidentirano odsotnost. Kljub temu pa je pomembno izpostaviti, da je bilo 16,7 % anketirancev odsotnih enkrat in 11,9 % pa dvakrat ali večkrat. To pomeni, da je bila skoraj tretjina vzorca (28,6 %) vsaj enkrat odsotna zaradi tovrstnih težav. To nakazuje, da mišično-kostna obolenja predstavljajo pomemben dejavnik tveganja v gostinski dejavnosti. Posebej pomembna je tudi kategorija »drugo (odsotnost brez bolniškega staleža)« (2,4 %), ki kaže, da nekateri zaposleni kljub zdravstvenim težavam ne koristijo bolniškega staleža, ali pa odsotnosti niso formalno evidentirane.

Tabela 6 prikazuje dodatne odgovore anketirancev, ki so pri vprašanju o odsotnosti z dela zaradi mišično-kostnih obolenj izbrali možnost »drugo«. Tabela omogoča vpogled v morebitne posebnosti ali odstopanja od standardno ponujenih kategorij.

Tabela 6: Odsotnost z dela v zadnjih 12 mesecih zaradi mišično-kostnih obolenj - drugo

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
-2	41	97,6	97,6
2x ali večkrat	1	2,4	100,0
Skupaj	42	100,0	

Rezultati, iz tabele 6, kažejo, da velika večina odgovorov (97,6 %) v tej kategoriji ni vsebinsko opredeljenih (oznaka »-2«), kar pomeni, da anketiranci dodatnih pojasnil niso podali oziroma ta niso bila relevantna. Le 2,4 % anketirancev je navedlo odgovor »2x ali večkrat«, kar vsebinsko sovпада že z eno izmed osnovnih kategorij iz predhodne tabele. To kaže, da možnost »drugo« v tem primeru ni prinesla bistveno novih informacij.

Odgovore na vprašanje »Koliko dni ste bili v zadnjih 12 mesecih v bolniškem staležu zaradi mišično-kostnih obolenj?« predstavlja Tabela 7, ki prikazuje porazdelitev anketirancev glede na trajanje odsotnosti. Predstavljeni so frekvenčni in odstotni deleži posameznih kategorij ter kumulativni delež.

Tabela 7: Odsotnost z dela v zadnjih 12 mesecih zaradi mišično-kostnih obolenj v dnevih

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
0 dni	31	73,8	73,8
Do 15 dni	6	14,3	88,1
Več kot 30 dni	4	9,5	97,6
Drugo (1/2 delovni čas):	1	2,4	100,0
Skupaj	42	100,0	

Rezultati kažejo, da večina anketirancev (73,8 %) v zadnjih 12 mesecih ni bila odsotna z dela niti en dan zaradi mišično-kostnih obolenj. To je skladno z ugotovitvami iz prejšnjih tabel in kaže na relativno nizko evidentirano odsotnost.

Respondentom smo zastavili tudi vprašanje: »Kako dolgo v povprečju traja vaša delovna izmena?«. Rezultati njihovih odgovorov so predstavljeni v Tabeli 8, ki

prikazuje porazdelitev anketirancev glede na dolžino delovne izmene v urah. Podani so frekvenčni in odstotni deleži posameznih trajanj ter kumulativni delež.

Tabela 8: Povprečno trajanje izmene

Povpr. trajanje izmene	Frekvenca		Odstotek (%)	Kumulativni delež
6	1		2,4	2,4
7	6		14,3	16,7
8	14		33,3	50,0
9	4		9,5	59,5
10	12		28,6	88,1
12	4		9,5	97,6
15	1		2,4	100,0
Skupaj	42		100,0	

Rezultati kažejo, da je najpogostejše trajanje izmene 8 ur (33,3 %), kar predstavlja standardni delovni čas. Vendar pa je pomembno poudariti, da precejšen delež anketirancev dela tudi daljše izmene. Zlasti izstopajo:

- 10-urne izmene (28,6 %), ter tudi
- 12-urne izmene (9,5 %) in
- celo 15-urna izmena (2,4 %).

Če združimo vse izmene, daljše od 8 ur, ugotovimo, da več kot polovica anketirancev (okoli 50 %) dela podaljšane izmene, kar kaže na visoko delovno obremenitev v gostinski dejavnosti. Krajše izmene (6 in 7 ur) so redkejše (skupaj 16,7 %), kar potrjuje, da skrajšani delovni čas ni značilen za večino zaposlenih v tem sektorju.

Rezultate odgovorov respondentov vprašanje »Koliko delovnih dni na teden v povprečju opravljate delo?« predloča Tabela 9, ki prikazuje porazdelitev anketirancev glede na število delovnih dni na teden. Podani so frekvenčni in odstotni deleži ter kumulativni delež.

Tabela 9: Povprečno število delovnih dni na teden

Povprečno št. delovnih dni na teden	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
4	2	4,8	4,8
5	13	31,0	35,7
6	17	40,5	76,2
7	6	14,3	90,5
24	1	2,4	92,9
40	2	4,8	97,6
50	1	2,4	100,0
Skupaj	42	100,0	

Rezultati kažejo, da največji delež anketirancev dela:

- 6 dni na teden (40,5 %) in
- 5 dni na teden (31,0 %).

To pomeni, da kar več kot 70 % anketirancev dela 5 ali 6 dni na teden, kar potrjuje visoko delovno obremenitev, značilno za gostinski sektor. Posebej izstopa tudi delež 7 delovnih dni na teden (14,3 %), kar kaže na primere brez rednega tedenskega počitka, kar lahko pomembno vpliva na regeneracijo in zdravje zaposlenih. Manjši delež predstavlja 4 delovne dni na teden (4,8 %), kar nakazuje, da skrajšan delovni teden v tej dejavnosti ni pogost.

Respondentom smo postavili tudi naslednje vprašanje: »Kateri del dneva predstavlja najbolj obremenjen delovni čas (konice)?«. Tabela 10 prikazuje razpršene odgovore anketirancev glede na časovne intervale največje delovne obremenitve. Podani so frekvenčni in odstotni deleži posameznih odgovorov.

Tabela 10: Najbolj obremenjeni delovni čas (konice)

Najbolj obremenjeni delovni čas (konice)	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
Dopoldne (pribl. 9:00–12:00)	7	16,7	16,7
Kosilo (11:00–15:00)	12	28,6	45,3
Popoldne (15:00–18:00)	4	9,5	54,8
Večer (18:00–22:00)	11	26,2	81,0
Kombinirano (npr. kosilo + večer)	2	4,8	85,8
Vikendi	4	9,5	95,3
Različno / neenakomerno	2	4,8	100,0
Skupaj	42	100,0	

Rezultati kažejo precej jasno časovno porazdelitev delovnih konic, ki sovпада z značilnimi vzorci gostinske dejavnosti. Najbolj izstopa čas kosila (11:00–15:00), ki predstavlja 28,6 % vseh odgovorov, kar pomeni, da je to najpomembnejše obdobje dnevne obremenitve. Skupaj z večernim časom (18:00–22:00), ki zajema 26,2 %, ti dve obdobji tvorita več kot polovico vseh zaznanih konic.

Dopoldanski čas (16,7 %) je prav tako pomemben, vendar manj izrazit, kar nakazuje na bolj umirjeno dejavnost pred kosilom. Popoldne (9,5 %) ima še manjši pomen, kar je pričakovano, saj gre za prehodno obdobje med glavnimi obremenitvami. Posebej zanimiva je prisotnost kombiniranih konic (4,8 %), kjer se obremenitev pojavlja v več delih dneva, ter vikendov (9,5 %), kar kaže na sezonsko ali tedensko pogojene vrhunce dela. Manjši delež (4,8 %) navaja različno ali neenakomerno porazdelitev, kar kaže na variabilnost glede na tip obrata ali organizacijo dela.

Splošno gledano podatki potrjujejo tipičen ritem gostinske dejavnosti z dvema izrazitima vrhovoma – kosilom in večerom. To ima pomembne posledice za organizacijo dela, saj pomeni koncentracijo obremenitev v določenih časovnih intervalih, kar lahko vpliva na utrujenost zaposlenih, potrebo po dodatnem kadru in večje tveganje za napake ali poškodbe v času največje intenzivnosti dela.

Po predstavitvi strukture vzorca in značilnosti delovnega okolja se v nadaljevanju usmerjamo v analizo posameznih skupin tveganj, ki izhajajo iz konkretnih delovnih

nalog in pogojev dela. Najprej obravnavamo mehanska tveganja kot eno izmed temeljnih kategorij tveganj v gostinski dejavnosti.

MEHANSKA TVEGANJA

V tem poglavju analiziramo mehanska tveganja, ki sodijo med najpogostejše in najbolj neposredno zaznavne nevarnosti pri delu v gostinstvu. Ta tveganja izhajajo iz uporabe delovne opreme, rokovanja z materiali ter gibanja v delovnem prostoru, kjer lahko pride do poškodb zaradi fizičnega stika, nepravilnega ravnanja ali neustrezne organizacije dela.

Med mehanska tveganja uvrščamo predvsem nevarnosti, povezane z urezninami, vbodi, opeklinami, udarci, zdrsi, spotiki in padci. V gostinskem okolju se ta tveganja najpogosteje pojavljajo pri delu z noži, rezalniki in drugimi kuhinjskimi pripomočki, pri uporabi strojev in naprav, pri rokovanju z vročimi površinami in tekočinami ter pri gibanju po prostoru, kjer lahko na varnost vplivajo mokra ali mastna tla, zasedeni prehodi ali omejen delovni prostor.

Ob tem posebno pozornost dajemo tudi vplivu organizacijskih dejavnikov, kot so časovni pritisk, delo v naglici, motnje med delom in neustrezna razporeditev delovnih nalog. Ti dejavniki pomembno vplivajo na pojav mehanskih tveganj, saj zmanjšujejo pozornost zaposlenih in povečujejo verjetnost nepravilnega ravnanja.

V nadaljevanju zato analiziramo zaznano pogostost posameznih oblik mehanskih tveganj ter jih umeščamo v širši kontekst delovnih pogojev, kar omogoča celovitejše razumevanje njihovega nastanka in vpliva na varnost pri delu.

V okviru mehanskih tveganj (urezi, opekline, zdrsi, padci) so anketiranci ocenjevali svoje izkušnje pri delu v zadnjih štirih tednih. Prvo vprašanje je bilo: *»Pri delu prihaja do stika z ostrimi predmeti (noži, mandoline, rezalniki) brez dosledne varne prakse«* in v Tabela 11 je predočena porazdelitev odgovorov na petstopenjski lestvici glede na pogostost izpostavljenosti.

Tabela 11: Stik z ostrimi predmeti brez dosledne varne prakse

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	14	33,3	33,3
2 - Redko /do 25 % delovnega časa	11	26,2	59,5
3 - Občasno/ od 25–50 % delovnega časa	11	26,2	85,7
4 - Pogosto / od 50 do 75 % delovnega časa	3	7,1	92,9
5 - Zelo pogosto/ od 75 do 100 % delovnega časa	3	7,1	100,0
Skupaj	42	100,0	

Rezultati kažejo, da največji delež anketirancev (33,3 %) poroča, da pri delu ni izpostavljenosti stiku z ostrimi predmeti brez dosledne varne prakse oziroma je ta zanemarljiva. Poleg tega 26,2 % anketirancev navaja, da se z nevarnostjo srečuje redko (do 25 % delovnega časa), enak delež (26,2 %) pa občasno (25–50 % delovnega časa).

To pomeni, da približno 85,7 % anketirancev zaznava nizko do zmerno stopnjo izpostavljenosti, kar lahko nakazuje relativno dobro uveljavljene varnostne prakse pri delu z ostrimi predmeti. Kljub temu pa je pomembno izpostaviti, da 7,1 % anketirancev poroča o pogosti izpostavljenosti, kot tudi 7,1 % o zelo pogosti izpostavljenosti, kar skupaj predstavlja 14,2 % zaposlenih, ki so visoko izpostavljeni tveganju za poškodbe.

Respondenti so ocenjevali tudi delovne okoliščine, ki lahko povečujejo tveganje za poškodbe. Odgovarjali so na vprašanje »*Rezanje ali sesekljanje poteka v naglici ali ob motnjah (naročila, klici, gosti)*«. Rezultati so predstavljeni v Tabeli 12, ki prikazuje pogostost takšnih situacij na petstopenjski lestvici.

Tabela 12: Rezanje/sesekljanje poteka v naglici ali ob motnjah (naročila, klici, gosti).

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	9	21,4	21,4
2 - Redko /do 25 % delovnega časa	14	33,3	54,8
3 - Občasno/ od 25–50 % delovnega časa	11	26,2	81,0
4 - Pogosto / od 50 do 75 % delovnega časa	6	14,3	95,2
5 -Zelo pogosto/ od 75 do 100 % delovnega časa	2	4,8	100,0
Skupaj	42	100,0	

Rezultati kažejo, da največji delež anketirancev (33,3 %) poroča, da se rezanje ali sesekljanje v naglici ali ob motnjah pojavlja redko (do 25 % delovnega časa). Poleg tega 26,2 % anketirancev navaja občasno izpostavljenost, medtem ko 21,4 % poroča, da takšnih situacij praktično ni.

Skupno to pomeni, da približno 81,0 % anketirancev zaznava nizko do zmerno pogostost dela v naglici ali ob motnjah, kar lahko nakazuje relativno dobro organizacijo dela v večini primerov. Vendar pa je treba posebej izpostaviti, da 14,3 % anketirancev, poroča o pogosti izpostavljenosti in da 4,8 % poroča o zelo pogosti izpostavljenosti, kar skupaj predstavlja skoraj petino zaposlenih (19,1 %), ki redno opravlja delo v pogojih povečane časovne in kognitivne obremenitve.

Delo v naglici in ob motnjah ni zanemarljivo, saj: skoraj vsak peti zaposleni pogosto deluje v takih pogojih, kar pomembno povečuje:

- tveganje za napake,
- verjetnost poškodb (zlasti ureznin),
- kognitivno obremenitev zaposlenih.

Rezultati kažejo, da mehanska tveganja niso povezana le z orodji, temveč tudi z organizacijo dela in delovnim tempom.

V okviru mehanskih tveganj so anketiranci ocenjevali tudi varnost pri uporabi delovne opreme. Vprašanje je bilo: »Uporabljamo stroje (rezalniki, mešalniki ipd.) brez

dosledne uporabe zaščit ali varoval«. Iz Tabele 13 pa lahko razberemo pogostost takšnih praks na petstopenjski lestvici.

Tabela 13: Uporaba strojev brez dosledne uporabe zaščit/varoval.

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	25	59,5	59,5
2 - Redko /do 25 % delovnega časa	9	21,4	81,0
3 - Občasno/ od 25–50 % delovnega časa	5	11,9	92,9
4 - Pogosto / od 50 do 75 % delovnega časa	3	7,1	100,0
5 -Zelo pogosto/ od 75 do 100 % delovnega časa	0	0,0	
Skupaj	42	100,0	

Podatki kažejo relativno ugodno sliko, saj več kot polovica anketirancev (59,5 %) poroča, da izpostavljenosti sploh ni, dodatnih 21,4 % pa, da se pojavlja le redko. To pomeni, da približno 81,0 % zaposlenih zaznava nizko raven tveganja. Kljub temu pa približno petina zaposlenih (19,0 %) poroča o vsaj občasni izpostavljenosti, pri čemer 7,1 % navaja celo pogosto pojavnost. Čeprav najvišja stopnja izpostavljenosti (zelo pogosto) ni prisotna, ti rezultati kažejo, da tveganje ni povsem zanemarljivo.

Takšna porazdelitev kaže na razmeroma dobro obvladovanje tveganja na sistemski ravni, vendar hkrati razkriva neenotnost med delovnimi okolji ali praksami. Prisotnost občasnih in pogostih primerov namreč kaže, da standardi niso dosledno implementirani v vseh situacijah, kar odpira prostor za ciljno usmerjene izboljšave v organizaciji dela, nadzoru in usposabljanju zaposlenih.

Mehanska tveganja so povezana tudi z varnostnimi praksami pri vzdrževanju in čiščenju naprav. Zato smo respondentom postavili tudi naslednje vprašanje: »Ali se čiščenje ali odstranjevanje zastojev na napravah včasih izvaja brez izklopa ali izvlečenega vtikača?«. Tabela 14 prikazuje pogostost takšnih praks na petstopenjski lestvici.

Tabela 14: Čiščenje ali odstranjevanje zastojev na napravah brez izklopa ali izvlečenega vtikača.

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	25	59,5	59,5
2 - Redko /do 25 % delovnega časa	8	19,0	78,6
3 - Občasno/ od 25–50 % delovnega časa	7	16,7	95,2
4 - Pogosto / od 50 do 75 % delovnega časa	1	2,4	97,6
5 -Zelo pogosto/ od 75 do 100 % delovnega časa	1	2,4	100,0
Skupaj	42	100,0	

Rezultati, predstavljeni v tabeli 14, kažejo, da večina anketirancev (59,5 %) poroča, da takšna praksa ni prisotna oziroma je zanemarljiva. Poleg tega 19,0 % anketirancev navaja, da se to dogaja redko, kar pomeni, da skupaj skoraj 80 % zaposlenih zaznava nizko stopnjo tveganja pri ravnanju z napravami med čiščenjem. Kljub temu pa:

- 16,7 % anketirancev poroča o občasni izpostavljenosti,
- dodatnih 4,8 % (2,4 % pogosto + 2,4 % zelo pogosto) pa o pogosti ali zelo pogosti praksi,

kar skupaj pomeni, da je približno petina zaposlenih (21,5 %) vsaj občasno izpostavljena nevarnemu ravnanju z napravami.

Čeprav večina zaposlenih upošteva osnovne varnostne postopke, rezultati kažejo, da še vedno obstaja pomemben delež primerov, kjer se nevarne prakse pojavljajo. Takšne situacije predstavljajo visoko tveganje za resne poškodbe, kot so ureznine, stisnjenja ali električni udari, hkrati pa opozarjajo na kritične vrzeli v varnostni kulturi organizacije. Posebej problematično je, da gre za vedenja z visokim tveganjem, ki ne bi smela biti zgolj omejevana, temveč sistematično in v celoti odpravljena.

Respondente smo vprašali tudi o njihovi izpostavljenosti vročim površinam/tekočinam/pari (pečice, ponve, friteze) brez ustrezne zaščite ali pravil in rezultati analize njihovih odgovorov so predstavljeni v tabeli 15.

Tabela 15: Izpostavljenost vročim površinam/tekočinam/pari (pečice, ponve, friteze) brez ustrezne zaščite ali pravil

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	14	33,3	33,3
2 - Redko /do 25 % delovnega časa	12	28,6	61,9
3 - Občasno/ od 25–50 % delovnega časa	8	19,0	81,0
4 - Pogosto / od 50 do 75 % delovnega časa	5	11,9	92,9
5 - Zelo pogosto/ od 75 do 100 % delovnega časa	3	7,1	100,0
Skupaj	42	100,0	

Rezultati kažejo, da 33,3% anketirancev poroča, da takšna praksa ni prisotna, medtem ko 28,6% oziroma je zanemarljiva. Poleg tega 19,0 % anketirancev navaja, da se to dogaja občasno, kar pomeni, da skupaj več kot 80 % zaposlenih zaznava nizko stopnjo tveganja pri ravnanju z napravami med čiščenjem.

Kljub temu pa:

- 11,9 % anketirancev poroča o občasni izpostavljenosti,
- dodatnih 7,1 % pa o zelo pogosti praksi,

kar skupaj pomeni, da je približno petina zaposlenih (19,0 %) vsaj občasno izpostavljena nevarnemu ravnanju z napravami.

Čeprav večina zaposlenih upošteva osnovne varnostne postopke, ostaja pomemben delež, kjer se nevarne prakse še vedno pojavljajo. To predstavlja visoko tveganje za resne poškodbe (npr. ureznine, stisnjenja, električni udar) ter kaže na kritično točko v varnostni kulturi organizacije. Posebej pomembno je, da gre za visoko tvegano vedenje, ki bi moralo biti popolnoma eliminirano, ne le zmanjšano.

V nadaljevanju sklopa mehanskih tveganj so respondentje ocenjevali tudi varnost pri prenašanju vročih jedi in posod v delovnem okolju, s tem ko so odgovarjali na sledeče vprašanje: »Ali prenašanje vročih jedi oziroma posod poteka brez vedno

zagotovljenega varnega prehoda (npr. zaradi gostov, ozkih hodnikov ali ovir)?«. Tabela 16 prikazuje pogostost takšnih situacij.

Tabela 16: Prenašanje vročih jedi/posod poteka brez vedno zagotovljenega varnega prehoda

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	20	47,6	47,6
2 - Redko /do 25 % delovnega časa	12	28,6	76,2
3 - Občasno/ od 25–50 % delovnega časa	6	14,3	90,5
4 - Pogosto / od 50 do 75 % delovnega časa	2	4,8	95,2
5 - Zelo pogosto/ od 75 do 100 % delovnega časa	2	4,8	100,0
Skupaj	42	100,0	

Rezultati kažejo, da skoraj polovica anketirancev (47,6 %) poroča, da takšna izpostavljenost ni prisotna. Dodatnih 28,6 % navaja, da se to dogaja redko, kar pomeni, da skupaj približno 76,2 % zaposlenih zaznava nizko stopnjo tveganja pri prenašanju vročih jedi/posod, ki poteka z zagotovljenem varnem prehodom

Kljub temu pa:

- 14,3 % anketirancev poroča o občasni izpostavljenosti,
- 9,6 % (4,8 % pogosto + 4,8 % zelo pogosto) pa o pogosti ali zelo pogosti izpostavljenosti,

kar pomeni, da je skoraj četrtina zaposlenih (23,9 %) vsaj občasno izpostavljena nevarnim situacijam pri prenašanju vročih jedi.

Čeprav večina zaposlenih deluje v relativno varnih pogojih, pomemben delež še vedno opravlja delo v okoljih, kjer varni prehodi niso zagotovljeni, kar kaže na organizacijske pomanjkljivosti v prostorski ureditvi in tokovih gibanja ter povečuje tveganje za opekline in trke, pri čemer tveganje ni zgolj posledica individualnega ravnanja, temveč predvsem sistemske ureditve delovnega prostora in organizacije dela.

V okviru mehanskih tveganj so anketiranci ocenjevali tudi tveganja za zdrse in padce. Odgovore respondentov na vprašanje »Ali so tla pogosto mokra ali mastna, pri čemer protizdrsni ukrepi niso dosledno zagotovljeni?« preloži Tabela 17, ki prikazuje pogostost takšnih situacij.

Tabela 17: Pogostost mokrih in mastnih tal in doslednost protizdrsnih ukrepov

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	19	45,2	45,2
2 - Redko /do 25 % delovnega časa	17	40,5	85,7
3 - Občasno/ od 25–50 % delovnega časa	6	14,3	100,00
4 - Pogosto / od 50 do 75 % delovnega časa			
5 - Zelo pogosto/ od 75 do 100 % delovnega časa			
Skupaj		100,00	

Rezultati kažejo, da 45,2 % anketirancev poroča, da takšna izpostavljenost ni prisotna, dodatnih 40,5 % pa navaja, da se to dogaja redko. To pomeni, da kar 85,7 % zaposlenih zaznava nizko stopnjo tveganja za zdrse. Kljub temu 14,3 % anketirancev poroča o občasni izpostavljenosti, kar pomeni, da tveganje ni zanemarljivo, saj lahko že občasne situacije mokrih ali mastnih tal vodijo do poškodb. Omeniti velja tudi, da v višjih kategorijah (pogosto, zelo pogosto) ni zabeleženih odgovorov, kar lahko nakazuje relativno dobro urejenost delovnega okolja ali pa podcenjevanje tveganja s strani zaposlenih.

Čeprav večina zaposlenih ne zaznava pogoste izpostavljenosti mokrim ali mastnim tlom, prisotnost občasnih tveganih situacij kaže, da protizdrsni ukrepi niso vedno dosledno izvajani, kar pomeni, da tveganje za zdrse in padce ostaja prisotno in zahteva sistematično obvladovanje na ravni organizacije dela in vzdrževanja delovnega okolja.

Respondenti so podali odgovore tudi na vprašanje: »Ali so prehodi včasih zasedeni (npr. zaboji, vozički, kabli), kar povečuje tveganje za spotik ali padec?«. Analiza odgovorov je v Tabeli 18, ki prikazuje pogostost takšnih situacij.

Tabela 18: Zasedenost prehodov povečuje tveganje za spotik/padec

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	22	52,4	52,4
2 - Redko /do 25 % delovnega časa	14	33,3	85,7
3 - Občasno/ od 25–50 % delovnega časa	4	9,5	95,2
4 - Pogosto / od 50 do 75 % delovnega časa	2	4,8	100,0
5 - Zelo pogosto/ od 75 do 100 % delovnega časa			
Skupaj	42	100,0	

Rezultati kažejo, da več kot polovica anketirancev (52,4 %) poroča, da takšna izpostavljenost ni prisotna. Dodatnih 33,3 % navaja, da se to dogaja redko, kar pomeni, da skupaj 85,7 % zaposlenih zaznava nizko stopnjo tveganja. Izostaviti velja, da:

- 9,5 % anketirancev poroča o občasni izpostavljenosti,
- 4,8 % pa o pogosti izpostavljenosti,

kar pomeni, da približno 14,3 % zaposlenih dela v pogojih, kjer so prehodi vsaj občasno ovirani.

Čeprav večina zaposlenih ne zaznava pogoste zasedenosti prehodov, prisotnost občasnih in pogostih ovir kaže na pomanjkljivo doslednost pri zagotavljanju prostih in varnih poti gibanja, kar povečuje tveganje za spotike in padce ter ponovno potrjuje, da so tovrstna tveganja predvsem posledica organizacijskih in prostorskih dejavnikov, ne zgolj individualnega vedenja zaposlenih.

V okviru mehanskih tveganj so respondenti ocenjevali tudi varnost pri delu na višini oziroma uporabi pripomočkov za doseganje višjih mest. Analiza njihovih odgovorov na vprašanje »Ali pri delu uporabljate stopničke ali lestev brez stabilne podlage ali pravilnega postopka?« je v Tabeli 19, ki prikazuje pogostost takšnih situacij.

Tabela 19: Uporaba stopničk/lestev brez stabilne podlage ali pravilnega postopka

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	29	69,0	69,0
2 - Redko /do 25 % delovnega časa	5	11,9	81,0
3 - Občasno/ od 25–50 % delovnega časa	5	11,9	92,9
4 - Pogosto / od 50 do 75 % delovnega časa	2	4,8	97,6
5 - Zelo pogosto/ od 75 do 100 % delovnega časa	1	2,4	100,0
Skupaj	42	100,0	

Rezultati nakazujejo, da večina anketirancev ne zaznava pomembne izpostavljenosti tveganju, saj jih 69,0 % ocenjuje, da tveganje ni prisotno, dodatnih 11,9 % pa, da se pojavlja le redko. Skupno to pomeni, da približno štiri petine zaposlenih (81,0 %) deluje v pogojih, kjer tovrstna tveganja niso izrazita.

Kljub temu podatki razkrivajo, da:

- 11,9 % zaposlenih navaja občasno izpostavljenost,
- 7,2 % pa poroča o pogosti ali zelo pogosti prisotnosti tveganjih praks,

kar pomeni, da skoraj petina anketirancev (19,1 %) vsaj občasno uporablja stopničke ali lestev na način, ki ni popolnoma varen.

Čeprav prevladuje zaznava nizkega tveganja, prisotnost nevarnih praks pri delu na višini kaže na vrzeli v doslednem upoštevanju varnostnih postopkov, kar povečuje možnost padcev in poškodb ter potrjuje, da tovrstna tveganja niso zgolj posledica individualnega vedenja, temveč tudi organizacijskih dejavnikov, usposobljenosti zaposlenih in učinkovitosti nadzora nad varnim delom.

Respondenti so podali tudi svoje mnenje glede pogostosti rokovanja s steklom brez jasnega postopka ob lomu. Analiza njihovih odgovorov je v Tabeli 20.

Tabela 20: Pogosto rokovanje s steklom brez jasnega postopka ob lomu.

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	18	42,9	42,9
2 - Redko /do 25 % delovnega časa	9	21,4	64,3
3 - Občasno/ od 25–50 % delovnega časa	11	26,2	90,5
4 - Pogosto / od 50 do 75 % delovnega časa	3	7,1	97,6
5 - Zelo pogosto/ od 75 do 100 % delovnega časa	1	2,4	100,0
Skupaj	42	100,0	42,9

Podatki v tabeli 20 kažejo, da 42,9 % anketirancev ne zaznava izpostavljenosti tovrstnemu tveganju, dodatnih 21,4 % pa navaja, da se situacije pojavljajo redko. To pomeni, da približno dve tretjini zaposlenih (64,3 %) deluje v razmeroma varnih pogojih glede rokovanja s steklom. Po drugi strani pa:

- 26,2 % zaposlenih poroča o občasni izpostavljenosti,
- 9,5 % (7,1 % pogosto + 2,4 % zelo pogosto) pa o pogosti ali zelo pogosti prisotnosti takšnih situacij.

To pomeni, da je več kot tretjina zaposlenih (35,7 %) vsaj občasno izpostavljena tveganju, povezanemu z neustreznim ravnanjem ob poškodbi ali lomu stekla. Rezultati nakazujejo, da postopki ravnanja ob lomu stekla niso vedno jasno opredeljeni ali dosledno upoštevani, kar povečuje tveganje za ureznine in poškodbe ter poudarja pomen standardizacije postopkov, usposabljanja zaposlenih in krepitev varnostne kulture pri ravnanju z lomljivimi materiali.

Po obravnavi mehanskih tveganj se v nadaljevanju usmerimo v fizikalna tveganja, ki izhajajo iz značilnosti delovnega okolja in mikroklimatskih pogojev dela.

FIZIKALNA TVEGANJA (toplota, vlaga, hrup, osvetlitev)

V tem poglavju analiziramo fizikalna tveganja, ki pomembno vplivajo na delovno udobje, zbranost in varnost zaposlenih. Ta tveganja vključujejo predvsem izpostavljenost neustrezni temperaturi, vlagi in pari, hrupu ter neustrezni osvetlitvi delovnih površin.

V gostinskem okolju se fizikalna tveganja najpogosteje pojavljajo v kuhinjah, pomivalnicah in strežnih prostorih, kjer se prepletajo visoke temperature, para, intenzivno gibanje ter hrup. Takšni pogoji lahko zmanjšujejo koncentracijo zaposlenih, otežujejo komunikacijo ter povečujejo verjetnost napak in nezgod.

V nadaljevanju analiziramo zaznano pogostost posameznih fizikalnih obremenitev ter jih umeščamo v kontekst organizacije dela in tehnične ureditve delovnega okolja. Ob tem dodajamo, da so respondenti podali svoje izkušnje pri delu v zadnjih 4 tednih. Za vsako trditev so lahko izbrali eno možnost na lestvici od 1 do 5, ki je najboljše opisala njihovo dejansko stanje.

Tabela 21 prikazuje zaznano izpostavljenost neugodnim mikro-klimatskim razmeram pri delu. Anketiranci so odgovarjali na trditev »*Delovno okolje je pogosto pretoplo ali slabo prezračevano (kuhinja, bar, pomivalnica)*« ter ocenili pogostost takšnih razmer.

Tabela 21: Pogostost pretoplega ali slabo prezračenega delovnega okolja

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	12	28,6	28,6
2 - Redko /do 25 % delovnega časa	18	42,9	71,4
3 - Občasno/ od 25–50 % delovnega časa	8	19,0	90,5
4 - Pogosto / od 50 do 75 % delovnega časa	2	4,8	95,2
5 - Zelo pogosto/ od 75 do 100 % delovnega časa	2	4,8	100,0
Skupaj	42	100,0	

Iz tabele 21 lahko razberemo, da 28,6 % anketirancev ne zaznava izpostavljenosti neustreznim mikroklimatskim pogojem, medtem ko jih 42,9 % poroča, da se takšne razmere pojavljajo redko. Skupno to pomeni, da približno 71,4 % zaposlenih deluje v okoljih, kjer toplotne in prezračevalne obremenitve niso izrazite. Vendar pa:

- 19,0 % anketirancev navaja občasno izpostavljenost,
- 9,6 % (4,8 % pogosto + 4,8 % zelo pogosto) pa poroča o pogostih ali zelo pogostih neugodnih razmerah,

kar pomeni, da skoraj tretjina zaposlenih (28,6 %) vsaj občasno dela v pogojih prekomerne toplote ali slabega prezračevanja.

Podatki kažejo, da mikroklimatski pogoji v gostinskem okolju niso enakomerno urejeni, saj pomemben delež zaposlenih deluje v neugodnih razmerah, kar lahko vpliva na utrujenost, zmanjšano zbranost in dolgoročno tudi na zdravje, pri čemer gre za tveganje, ki je tesno povezano z organizacijo dela, tehnično opremljenostjo in ustreznostjo prezračevalnih sistemov.

Tabela 22 prikazuje zaznano izpostavljenost vlagi in pari v delovnem okolju. Respondenti so ocenjevali trditev »Prisotna je visoka vlaga oziroma para, ki vpliva na udobje in varnost (npr. drsenje, kondenz)« ter podali oceno pogostosti takšnih razmer.

Tabela 22: Prisotna je visoka vlaga/para, ki vpliva na udobje in varnost

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	20	47,6	47,6
2 - Redko /do 25 % delovnega časa	14	33,3	81,0
3 - Občasno/ od 25–50 % delovnega časa	4	9,5	90,5
4 - Pogosto / od 50 do 75 % delovnega časa	3	7,1	97,6
5 - Zelo pogosto/ od 75 do 100 % delovnega časa	1	2,4	100,0
Skupaj	42	100,0	

Iz rezultatov, predstavljenih v Tabeli 22, je razvidno, da 47,6 % anketirancev ne zaznava izpostavljenosti vlagi ali pari, medtem ko 33,3 % poroča, da se takšne razmere pojavljajo redko. Skupno to pomeni, da približno 81,0 % zaposlenih ocenjuje to tveganje kot nizko. Hkrati pa:

- 9,5 % zaposlenih navaja občasno prisotnost vlage ali pare,
- 9,5 % (7,1 % pogosto + 2,4 % zelo pogosto) pa zaznava pogostejšo izpostavljenost,

kar pomeni, da je skoraj petina anketirancev (19,0 %) vsaj občasno izpostavljena tem pogojem.

Prisotnost vlage in pare v delovnem okolju sicer ni splošno izrazita, vendar njen pojav pri delu pomembnega deleža zaposlenih opozarja na tveganja, povezana z zmanjšano varnostjo (npr. zdrsi) in nižjim delovnim udobjem, pri čemer gre za dejavnik, ki je tesno povezan s tehnično ureditvijo prostora, prezračevanjem in organizacijo delovnih procesov.

Naslednja tabela prikazuje zaznano izpostavljenost hrupu v delovnem okolju. Anketiranci so ocenjevali trditev »Med delom se pojavlja hrup, ki otežuje komunikacijo ali koncentracijo« ter podali oceno pogostosti tovrstnih motenj.

Tabela 23: Med delom se pojavlja hrup, ki otežuje komunikacijo ali koncentracijo.

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	14	33,3	33,3
2 - Redko /do 25 % delovnega časa	17	40,5	73,8
3 - Občasno/ od 25–50 % delovnega časa	6	14,3	88,1
4 - Pogosto / od 50 do 75 % delovnega časa	4	9,5	97,6
5 - Zelo pogosto/ od 75 do 100 % delovnega časa	1	2,4	100,0
Skupaj	42	100,0	

Rezultati kažejo, da 33,3 % anketirancev hrupa ne zaznava kot problematičnega, medtem ko 40,5 % poroča, da se pojavlja le redko. To pomeni, da približno 73,8 % zaposlenih hrup doživlja kot omejeno ali občasno motnjo.

Ob tem velja izpostaviti, da 14,3 % anketirancev navaja občasno prisotnost hrupa, medtem ko jih 11,9 % (9,5 % pogosto + 2,4 % zelo pogosto) pa poroča, da hrup pogosto ali zelo pogosto vpliva na njihovo delo. Skupno to pomeni, da je več kot četrtnina zaposlenih (26,2 %) vsaj občasno izpostavljena ravni hrupa, ki lahko vpliva na delovno učinkovitost.

Hrup v gostinskem okolju sicer ni univerzalno prepoznan kot izrazit problem, vendar njegova prisotnost pri pomembnem deležu zaposlenih kaže na vpliv na komunikacijo, zbranost in varnost pri delu, kar poudarja potrebo po boljšem upravljanju akustičnih razmer ter organizaciji dela v hrupnih okoljih.

Tabela 24 prikazuje zaznano ustreznost osvetlitve delovnih površin. Anketiranci so ocenjevali trditev »Osvetlitev delovnih površin ni vedno zadostna (npr. pri rezanju, čiščenju ali delu na blagajni)« ter podali oceno pogostosti takšnih razmer.

Tabela 24: Zadostnost osvetlitve delovnih površin

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	22	52,4	52,4
2 - Redko /do 25 % delovnega časa	12	28,6	81,0
3 - Občasno/ od 25–50 % delovnega časa	6	14,3	95,2
4 - Pogosto / od 50 do 75 % delovnega časa	2	4,8	100,0
5 - Zelo pogosto/ od 75 do 100 % delovnega časa			
Skupaj	42	100,0	

Več kot polovica anketirancev (52,4 %) ocenjuje, da pomanjkljiva osvetlitev ni prisotna, dodatnih 28,6 % pa navaja, da se pojavlja redko. To pomeni, da kar 81,0 % zaposlenih ne zaznava večjih težav z osvetlitvijo pri delu. Na drugi strani 14,3 % anketirancev

poroča o občasni neustrezni osvetlitvi, medtem ko 4,8 % pa o pogosti izpostavljenosti. To pomeni, da skoraj petina zaposlenih (19,1 %) vsaj občasno dela v pogojih slabše vidljivosti.

Osvetlitev delovnih površin je v večini primerov ustrezna, vendar prisotnost situacij z zmanjšano vidljivostjo pri delu dela zaposlenih kaže na tveganje za napake in poškodbe, zlasti pri natančnih opravilih, kar poudarja pomen ustrezne tehnične ureditve delovnih mest in prilagoditve osvetlitve zahtevam posameznih nalog.

V raziskavi obravnavamo tudi zaznano izpostavljenost nizkim temperaturam in prepihu v delovnem okolju. Respondentje so ocenjevali trditev »Izpostavljenost mrazu ali prepihu (npr. hladilnice, vhodna vrata, terasa) povzroča nelagodje ali zdravstvene težave«. Podrobno analizo podaja Tabela 25.

Tabela 25: Izpostavljenost mrazu/prepihu, ki povzroča nelagodje ali zdravstvene težave

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	18	42,9	42,9
2 - Redko /do 25 % delovnega časa	9	21,4	64,3
3 - Občasno/ od 25–50 % delovnega časa	10	23,8	88,1
4 - Pogosto / od 50 do 75 % delovnega časa	2	4,8	92,9
5 - Zelo pogosto/ od 75 do 100 % delovnega časa	3	7,1	100,0
Skupaj	42	100,0	

Rezultati iz Tabele 25 kažejo, da 42,9 % anketirancev ne zaznava izpostavljenosti mrazu ali prepihu, medtem ko 21,4 % navaja, da se takšne razmere pojavljajo redko. To pomeni, da približno 64,3 % zaposlenih ocenjuje to tveganje kot omejeno.

Po drugi strani pa je potrebno izpostaviti, da:

- 23,8 % anketirancev poroča o občasni izpostavljenosti,
- 11,9 % (4,8 % pogosto + 7,1 % zelo pogosto) pa o pogostejših težavah,

kar pomeni, da je več kot tretjina zaposlenih (35,7 %) vsaj občasno izpostavljena neugodnim temperaturnim razmeram.

Izpostavljenost mrazu in prepihu se pri pomembnem deležu zaposlenih pojavlja kot dejavnik nelagodja in potencialnih zdravstvenih težav, kar kaže na potrebo po boljši regulaciji mikroklima, ustrezni organizaciji delovnih mest ter zaščitnih ukrepih, zlasti na prehodnih območjih in v hladnejših delovnih okoljih.

Tabela 26 prikazuje zaznano dostopnost osnovnih ukrepov za obvladovanje vročine pri delu. Respondenti so ocenjevali trditev »Pri vročini ni vedno omogočeno pitje vode in kratke ohlaiditve«.

Tabela 26: Zagotovljeno pitje vode in kratke ohlaiditve pri vročini

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	33	78,6	78,6
2 - Redko /do 25 % delovnega časa	4	9,5	88,1
3 - Občasno/ od 25–50 % delovnega časa	4	9,5	97,6
4 - Pogosto / od 50 do 75 % delovnega časa	1	2,4	100,0
5 - Zelo pogosto/ od 75 do 100 % delovnega časa	0	0,0	
Skupaj	42	78,6	

Iz Tabele 26 lahko razberemo, da velika večina anketirancev (78,6 %) ne zaznava izpostavljenosti oziroma jo ocenjuje kot zanemarljivo. Dodatnih 9,5 % poroča, da se tveganje pojavlja redko, kar pomeni, da skupaj 88,1 % zaposlenih deluje v pogojih z nizko stopnjo izpostavljenosti.

Manjši delež anketirancev pa navaja:

- 9,5 % občasno izpostavljenost,
- 2,4 % pogostejšo izpostavljenost,

medtem ko kategorija zelo pogoste izpostavljenosti ni bila zaznana.

Čeprav rezultati kažejo, da je obravnavano tveganje v večini primerov dobro obvladano, prisotnost občasnih in pogostih situacij opozarja na potrebo po doslednem izvajanju preventivnih ukrepov, saj lahko tudi manj pogoste izpostavljenosti ob neustreznem ravnanju predstavljajo pomembno tveganje za zdravje in varnost zaposlenih.

V nadaljevanju obravnavamo kemijska tveganja, ki izhajajo iz uporabe čistil, razkužil in drugih kemičnih sredstev pri delu.

KEMIČNA TVEGANJA (čistila, razkužila, plini)

V tem poglavju analiziramo izpostavljenost zaposlenih kemikalijam, ki jih uporabljajo pri čiščenju, razkuževanju in vzdrževanju delovnega okolja. Ta tveganja vključujejo nepravilno uporabo sredstev, mešanje kemikalij, neustrezno označevanje ter izpostavljenost hlapom in aerosolom.

V gostinski dejavnosti se kemijska tveganja pogosto pojavljajo kot posledica rutinskih opravil, zato jih zaposleni lahko zaznavajo kot manj nevarna. Kljub temu nepravilno ravnanje s kemikalijami predstavlja pomembno tveganje za zdravje, zlasti v pogojih slabega prezračevanja ali neustrezne uporabe osebne varovalne opreme.

V nadaljevanju analiziramo zaznano pogostost teh tveganj ter ocenjujemo stopnjo doslednosti pri uporabi varnih delovnih praks. Ob tem dodajamo, da so gostinci podajali svoje izkušnje pri delu v zadnjih 4 tednih. Za vsako trditev so lahko izbrali eno možnost na lestvici od 1 do 5, ki je najbolje opisala njihovo dejansko stanje.

Tabela 27 prikazuje ravnanje zaposlenih pri uporabi čistil in razkužil. Anketiranci so ocenjevali trditev *»Čistila ali razkužila se včasih mešajo ali uporabljajo brez doslednega upoštevanja navodil«*, s čimer so podali vpogled v varnostne prakse pri ravnanju s kemikalijami.

Tabela 27: Mešanje čistil/razkužil ali njihova uporaba brez doslednega upoštevanja navodil.

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	32	76,2	76,2
2 - Redko /do 25 % delovnega časa	5	11,9	88,1
3 - Občasno/ od 25–50 % delovnega časa	3	7,1	95,2
4 - Pogosto / od 50 do 75 % delovnega časa	2	4,8	100,0
5 - Zelo pogosto/ od 75 do 100 % delovnega časa			
Skupaj	42	100,0	

Rezultati kažejo, da 76,2 % anketirancev ne zaznava takšnih tveganih praks, medtem ko 11,9 % navaja, da se pojavljajo redko. To pomeni, da velika večina zaposlenih (88,1 %) ocenjuje ravnanje s čistili kot ustrezno in varno. Vendar pa podatki razkrivajo tudi prisotnost odstopanj:

- 7,1 % anketirancev poroča o občasnem neustreznem ravnanju,
- 4,8 % pa o pogosti uporabi čistil brez doslednega upoštevanja navodil.

Skupno to pomeni, da približno 11,9 % zaposlenih vsaj občasno uporablja čistila na potencialno nevaren način.

Čeprav je ravnanje s čistili v večini primerov ustrezno, prisotnost neustreznih praks pri delu dela zaposlenih opozarja na tveganje za kemične poškodbe in škodljive izpostavljenosti, kar poudarja pomen doslednega upoštevanja navodil, ustreznega usposabljanja ter nadzora nad uporabo kemičnih sredstev v delovnem okolju.

Ravnanje zaposlenih pri delu s koncentriranimi čistilnimi sredstvi je predloženo v Tabeli 28, saj so respondenti so ocenjevali trditev »*Koncentrati se prelivajo brez varnega doziranja (npr. brez uporabe dozatorjev ali meric)*«, kar omogoča vpogled v varnostne prakse pri ravnanju s kemičnimi snovmi.

Tabela 28: Prelivanje koncentratov brez varnega doziranja

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	32	76,2	76,2
2 - Redko /do 25 % delovnega časa	4	9,5	85,7
3 - Občasno/ od 25–50 % delovnega časa	6	14,3	100,0
4 - Pogosto / od 50 do 75 % delovnega časa			
5 - Zelo pogosto/ od 75 do 100 % delovnega časa			
Skupaj	42	100,0	

Podatki kažejo, da 76,2 % anketirancev ne zaznava takšnega tveganja, kar pomeni, da se koncentradi večinoma uporabljajo na ustrezen način. Dodatnih 9,5 % navaja, da se tovrstne situacije pojavljajo redko, kar skupaj pomeni, da 85,7 % zaposlenih deluje v razmeroma varnih pogojih glede doziranja kemičnih sredstev. Vendar pa 14,3 % anketirancev poroča o občasnem prelivanju brez ustreznih pripomočkov, kar kaže, da se neustrezne prakse še vedno pojavljajo, čeprav ne v visokem obsegu. Kategoriji pogoste in zelo pogoste izpostavljenosti nista zaznani, kar dodatno potrjuje, da gre predvsem za občasna odstopanja.

Ravnanje s koncentriranimi čistili je v večini primerov ustrezno, vendar prisotnost občasnih neustreznih praks kaže na potrebo po večji doslednosti pri uporabi dozatorjev in merilnih pripomočkov, saj lahko nepravilno doziranje poveča tveganje za kemične poškodbe ter vpliva na varnost in zdravje zaposlenih.

Tabela 29 prikazuje urejenost označevanja kemikalij in dostopnost varnostnih listov v delovnem okolju. Anketiranci so ocenjevali trditev »*Embalaža kemikalij ni vedno označena ali varnostni listi niso dostopni*«, kar omogoča vpogled v osnovno raven kemijske varnosti pri delu.

Tabela 29: Označenost embalaže kemikalij in dostopnost varnostnih listov

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	29	69,0	69,0
2 - Redko /do 25 % delovnega časa	8	19,0	88,1
3 - Občasno/ od 25–50 % delovnega časa	5	11,9	100,0
4 - Pogosto / od 50 do 75 % delovnega časa			
5 - Zelo pogosto/ od 75 do 100 % delovnega časa			
Skupaj	42	100,0	

Večina anketirancev (69,0 %) ocenjuje, da tovrstna tveganja niso prisotna, dodatnih 19,0 % pa navaja, da se pojavljajo le redko. To pomeni, da približno 88,1 % zaposlenih deluje v okoljih, kjer so kemikalije ustrezno označene in spremljajoča dokumentacija večinoma dostopna.

Kljub temu 11,9 % anketirancev poroča o občasni pomanjkljivosti, kar nakazuje, da označevanje in dostop do varnostnih listov nista povsem dosledno zagotovljena v vseh primerih.

Označevanje kemikalij in dostopnost varnostnih listov sta v splošnem ustrezno urejena, vendar prisotnost posameznih odstopanj opozarja na potrebo po večji doslednosti pri upravljanju kemijske varnosti, saj lahko tudi občasne pomanjkljivosti vplivajo na pravilno ravnanje zaposlenih in povečajo tveganje za nepravilno uporabo nevarnih snovi.

Sledi tabela 30, ki prikazuje zaznano izpostavljenost hlapom in aerosolom pri čiščenju delovnih površin in opreme. Anketiranci so ocenjevali trditev »Pri čiščenju (npr. pečic, nap, sanitarij) nastajajo hlapi ali aerosoli brez ustreznega prezračevanja«.

Tabela 30: Natanek hlapov/aerosolov brez ustreznega prezračevanja pri čiščenju

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	25	59,5	59,5
2 - Redko /do 25 % delovnega časa	9	21,4	81,0
3 - Občasno/ od 25–50 % delovnega časa	7	16,7	97,6
4 - Pogosto / od 50 do 75 % delovnega časa	1	2,4	100,0
5 -Zelo pogosto/ od 75 do 100 % delovnega časa			
Skupaj	42	100,0	

Iz rezultatov v Tabeli 30 je razvidno, da 59,5 % anketirancev takšnih razmer ne zaznava, dodatnih 21,4 % pa navaja, da se pojavljajo le redko. Skupno to pomeni, da približno 81,0 % zaposlenih ocenjuje izpostavljenost hlapom in aerosolom kot omejeno.

V določenem delu vzorca pa se tveganje vseeno pojavlja, saj 16,7 % anketirancev poroča o občasni izpostavljenosti, medtem ko jih 2,4 % poroča o pogosti izpostavljenosti. Sklepamo lahko, da je skoraj petina zaposlenih (19,1 %) vsaj občasno izpostavljena neustrezno prezračevanim pogojem pri čiščenju.

Prisotnost hlapov in aerosolov pri delu brez ustreznega prezračevanja pri delu zaposlenih opozarja na potencialno tveganje za dihalni sistem in splošno počutje, kar poudarja pomen ustreznega prezračevanja, uporabe zaščitnih ukrepov ter organizacije čiščenja na način, ki zmanjšuje izpostavljenost kemičnim vplivom.

Sledi tabela 31, ki prikazuje prakse shranjevanja kemičnih sredstev v delovnem okolju. Anketiranci so ocenjevali trditev »Kemična sredstva se shranjujejo preblizu živil ali na neustreznih mestih«, s čimer so podali vpogled v zagotavljanje osnovnih higienskih in varnostnih standardov pri ravnanju s kemikalijami.

Tabela 31: Shranjevanje kemičnih sredstev preblizu živil ali na neustreznih mestih

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	28	66,7	66,7
2 - Redko /do 25 % delovnega časa	10	23,8	90,5
3 - Občasno/ od 25–50 % delovnega časa	4	9,5	100,0
4 - Pogosto / od 50 do 75 % delovnega časa			
5 - Zelo pogosto/ od 75 do 100 % delovnega časa			
Skupaj	42	100,0	

Rezultati analize odgovorov, ki so predstavljeni v Tabeli 31, kažejo, da 66,7 % anketirancev ne zaznava neustreznega shranjevanja kemičnih sredstev, medtem ko 23,8 % poroča, da se takšne situacije pojavljajo redko. Skupno to pomeni, da kar 90,5 % zaposlenih ocenjuje, da je ločevanje kemikalij od živil večinoma ustrezno zagotovljeno. Vendar pa 9,5 % anketirancev navaja občasno prisotnost neustreznega shranjevanja, kar kaže, da tveganje sicer ni pogosto, vendar ni povsem izključeno.

Shranjevanje kemičnih sredstev je v večini primerov ustrezno urejeno, vendar prisotnost občasnih odstopanj opozarja na potencialno tveganje za kontaminacijo živil ter poudarja pomen doslednega upoštevanja higienskih in varnostnih standardov pri organizaciji delovnega prostora.

Tabela 33 prikazuje doslednost uporabe osebne varovalne opreme (OVO) pri delu s kemikalijami. Respondenti so ocenjevali trditev »Pri delu s kemikalijami se OVO (rokavice/zaščita oči) ne uporablja dosledno«, kar omogoča vpogled v dejansko raven varnostne kulture in zaščitnega vedenja zaposlenih.

Tabela 32: Dosledna uporaba osebne varovalne opreme pri delu s kemikalijami

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	27	64,3	64,3
2 - Redko /do 25 % delovnega časa	8	19,0	83,3
3 - Občasno/ od 25–50 % delovnega časa	7	16,7	100,0
4 - Pogosto / od 50 do 75 % delovnega časa			
5 -Zelo pogosto/ od 75 do 100 % delovnega časa			
Skupaj	42	100,0	

Rezultati kažejo, da 64,3 % anketirancev ne zaznava nedosledne uporabe osebne varovalne opreme, medtem ko 19,0 % poroča, da se to dogaja redko. Skupno to pomeni, da več kot 80 % zaposlenih ocenjuje uporabo zaščitne opreme kot večinoma ustrezno. Hkrati pa 16,7 % anketirancev navaja občasno nedosledno uporabo OVO, kar ni zanemarljivo, saj gre za neposredno izpostavljenost kemičnim tveganjem.

Uporaba osebne varovalne opreme je v večini primerov ustrezna, vendar prisotnost občasne nedoslednosti kaže na vedenjsko in organizacijsko vrzel, ki lahko poveča tveganje za kemične poškodbe, draženje kože ali oči ter poudarja potrebo po doslednem nadzoru, usposabljanju in krepitvi varnostne kulture.

Tabela 34 prikazuje prisotnost plinov (npr. CO₂ jeklenke, plinska oprema) v delovnem okolju ter oceno, ali so vzpostavljeni jasni postopki za varno uporabo in ukrepanje ob morebitnem uhajanju. Analiza podanih odgovorov respondentov glede te trditve omogoča vpogled v stopnjo obvladovanja potencialno nevarnih situacij, povezanih s plinskimi sistemi.

Tabela 33: V obratu so prisotni plini brez jasnih postopkov za varno rabo in ukrepanje ob uhajanju.

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	31	73,8	73,8
2 - Redko /do 25 % delovnega časa	7	16,7	90,5
3 - Občasno/ od 25–50 % delovnega časa	3	7,1	97,6
4 - Pogosto / od 50 do 75 % delovnega časa			
5 - Zelo pogosto/ od 75 do 100 % delovnega časa	1	2,4	100,0
Skupaj	42	100,0	

Rezultati kažejo, da 73,8 % anketirancev ne zaznava tovrstne izpostavljenosti, dodatnih 16,7 % pa poroča, da se takšne situacije pojavljajo redko. To pomeni, da večina delovnih okolij bodisi nima pomembne prisotnosti plinov bodisi so tveganja ustrezno obvladana.

Vendar pa 7,1 % anketirancev navaja občasno prisotnost neustreznih praks, 2,4 % pa celo zelo pogosto, kar kaže na obstoj delovnih okolij, kjer postopki za varno ravnanje s plini niso jasno definirani ali se ne izvajajo dosledno.

Čeprav je tveganje za večino zaposlenih nizko, prisotnost primerov brez jasnih varnostnih postopkov pri ravnanju s plini predstavlja resno sistemsko pomanjkljivost, saj lahko uhajanje plinov vodi do zastrupitev, eksplozij ali drugih nevarnih dogodkov, kar poudarja nujnost standardiziranih protokolov, usposabljanja in preventivnega nadzora.

Sedaj sledi obravnava bioloških tveganj, ki izhajajo iz narave dela z živili, odpadki in ljudmi.

BIOLOŠKA TVEGANJA (živila, odpadki, stik z gosti)

V tem poglavju analiziramo izpostavljenost mikroorganizmom in drugim biološkim dejavnikom, ki lahko vplivajo na zdravje zaposlenih. Ta tveganja vključujejo stik s surovimi živili, možnost križne kontaminacije, ravnanje z odpadki ter neposreden stik z gosti, zlasti v obdobjih povečanega tveganja za nalezljive bolezni. Biološka tveganja v gostinstvu pogosto niso neposredno zaznana kot nevarna, vendar imajo pomembne posledice za zdravje zaposlenih in varnost živil. Njihova obvladljivost je v veliki meri odvisna od doslednega izvajanja higienskih postopkov in organizacije dela.

V nadaljevanju smo analizirali zaznano pogostost teh tveganj ter preverjamo, v kolikšni meri zaposleni upoštevajo ustrezne preventivne ukrepe. S tem namenom predstavljamo trditve, ki so povezane izkušnjami respondentov v zadnjih 4 tednih in odgovore respondentov, izbranih na 5-stopenski Likertovi lestvici tisto možnost. Tabela 34 prikazuje stopnjo doslednosti pri ločevanju surovih in pripravljenih živil pri delu z živili (meso, ribe, jajca). Trditev »*Rokovanje s surovim mesom/ribami/jajci poteka brez dosledne ločitve surovo–pripravljeno*« se nanaša na enega ključnih higienskih standardov v gostinstvu, ki je neposredno povezan s preprečevanjem kontaminacije hrane.

Tabela 34: Rokovanje s surovim mesom/ribami/jajci poteka brez dosledne ločitve surovo-pripravljeno

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	32	76,2	76,2
2 - Redko /do 25 % delovnega časa	8	19,0	95,2
3 - Občasno/ od 25–50 % delovnega časa	1	2,4	97,6
4 - Pogosto / od 50 do 75 % delovnega časa			
5 - Zelo pogosto/ od 75 do 100 % delovnega časa	1	2,4	100,0
Skupaj	42	100,0	

Rezultati kažejo zelo ugodno sliko, saj 76,2 % anketirancev poroča, da takšna tveganja niso prisotna, dodatnih 19,0 % pa, da se pojavljajo redko. To pomeni, da velika večina zaposlenih upošteva osnovna pravila ločevanja surovih in pripravljenih živil. Manjši delež anketirancev (2,4 % občasno in 2,4 % zelo pogosto) pa vseeno opozarja na prisotnost tveganih praks, kjer dosledno ločevanje ni zagotovljeno.

Čeprav so higienski standardi v večini primerov ustrezno upoštevani, že manjši delež nedoslednosti predstavlja pomembno tveganje za mikrobiološko kontaminacijo živil, kar potrjuje, da mora biti ločevanje surovo–pripravljeno absolutni standard brez odstopanj, podprt z jasnimi postopki, nadzorom in rednim usposabljanjem zaposlenih.

V Tabeli 35 prikazuje doslednost izvajanja postopkov za preprečevanje križne kontaminacije, vključno z uporabo ločenih desk, nožev in higieno rok. Trditev »*Postopki za preprečevanje križne kontaminacije niso vedno dosledni*« omogoča vpogled v raven higienske discipline pri vsakodnevnem delu z živili.

Tabela 35: Postopki za preprečevanje križne kontaminacije niso vedno dosledni.

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	25	59,5	59,5
2 - Redko /do 25 % delovnega časa	15	35,7	95,2
3 - Občasno/ od 25–50 % delovnega časa	2	4,8	100,0
4 - Pogosto / od 50 do 75 % delovnega časa			
5 - Zelo pogosto/ od 75 do 100 % delovnega časa			
Skupaj	42	100,0	

Rezultati analize, predstavljeni v tabeli 35, kažejo, da 59,5 % anketirancev ne zaznava odstopanj pri izvajanju teh postopkov, medtem ko 35,7 % poroča, da se nedoslednosti pojavljajo redko. Skupno to pomeni, da velika večina zaposlenih ocenjuje izvajanje higienskih praks kot ustrezno. Manjši delež (4,8 %) pa navaja občasno nedoslednost, kar nakazuje, da v določenih situacijah standardi niso vedno dosledno upoštevani.

Čeprav so postopki za preprečevanje križne kontaminacije v večini primerov dobro vzpostavljeni, tudi občasna odstopanja predstavljajo pomembno tveganje za varnost živil, saj lahko že manjše napake vodijo do prenosa mikroorganizmov, kar poudarja potrebo po stalnem nadzoru, standardizaciji postopkov in krepitvi higienske discipline pri zaposlenih.

Naredili smo tudi analizo odgovorov glede ravnanja z odpadki se izvaja brez jasne ločitve ali z nepravilno higieno. Ta je predstavljena v Tabeli 36. Rezultati kažejo, da 76,2 % anketirancev ne zaznava nepravilnosti pri ravnanju z odpadki, dodatnih 19,0 % pa navaja, da se te pojavljajo redko. To pomeni, da je ravnanje z odpadki v veliki večini primerov ustrezno organizirano in higiensko sprejemljivo. Manjši delež (4,8 %) poroča o občasni odstopanjih, kar nakazuje, da se v določenih delovnih situacijah lahko pojavljajo pomanjkljivosti pri ločevanju ali higieni ravnanja z odpadki.

Ravnanje z odpadki je v večini obratov ustrezno urejeno, vendar tudi občasne nepravilnosti predstavljajo potencialno tveganje za higieno delovnega okolja in varnost živil, zato je pomembno zagotoviti dosledno izvajanje postopkov, jasno označevanje ter redno usposabljanje zaposlenih na tem področju.

Tabela 36: Ravnanje z odpadki se izvaja brez jasne ločitve ali z nepravilno higieno.

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	32	76,2	76,2
2 - Redko /do 25 % delovnega časa	8	19,0	95,2
3 - Občasno/ od 25–50 % delovnega časa	2	4,8	100,0
4 - Pogosto / od 50 do 75 % delovnega časa			
5 - Zelo pogosto/ od 75 do 100 % delovnega časa			
Skupaj	42	100,0	

V tabeli 37 prikazujemo ustreznost postopkov in uporabe osebne varovalne opreme (OVO) pri čiščenju sanitarij ter ravnanju ob morebitnem stiku s telesnimi tekočinami. Trditev »Pri čiščenju sanitarij ali ob telesnih tekočinah ni jasnega postopka/OVO« se nanaša na področje bioloških tveganj in osnovnih higienskih standardov.

Tabela 37: Jasnost postopka in OVO pri čiščenju sanitarij ali ob telesnih tekočinah

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	32	76,2	76,2
2 - Redko /do 25 % delovnega časa	6	14,3	90,5
3 - Občasno/ od 25–50 % delovnega časa	4	9,5	100,0
4 - Pogosto / od 50 do 75 % delovnega časa			
5 -Zelo pogosto/ od 75 do 100 % delovnega časa			
Skupaj	42	100,0	

Rezultati v Tabeli 37 kažejo, da 76,2 % anketirancev ne zaznava pomanjkljivosti na tem področju, dodatnih 14,3 % pa navaja, da se takšne situacije pojavljajo redko. To pomeni, da so v večini delovnih okolij postopki in uporaba zaščitne opreme ustrezno urejeni. Hkrati pa 9,5 % anketirancev poroča o občasni odstopanjih, kar kaže na prisotnost situacij, kjer postopki niso jasno definirani ali se ne izvajajo dosledno.

Čeprav je ravnanje na tem področju večinoma ustrezno, že občasna odsotnost jasnih postopkov ali zaščitne opreme predstavlja pomembno biološko tveganje, kar poudarja potrebo po standardiziranih protokolih, dosledni uporabi OVO ter rednem usposabljanju zaposlenih za varno ravnanje v tovrstnih situacijah.

Tabela 38 prikazuje stopnjo izpostavljenosti zaposlenih tesnemu stiku z gosti ter doslednost izvajanja preventivnih ukrepov ob sezonskih okužbah (npr. prezračevanje, higiena rok, odsotnost z dela ob bolezni). Trditev naslavlja pomemben vidik bioloških tveganj, ki so v gostinstvu zaradi narave dela še posebej izrazita.

Tabela 38: Pogost tesen stik z gosti in dosledni ukrepi ob sezonskih okužbah

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	18	42,9	42,9
2 - Redko /do 25 % delovnega časa	10	23,8	66,7
3 - Občasno/ od 25–50 % delovnega časa	6	14,3	81,0
4 - Pogosto / od 50 do 75 % delovnega časa	3	7,1	88,1
5 - Zelo pogosto/ od 75 do 100 % delovnega časa	5	11,9	100,0
Skupaj	42	100,0	

Rezultati kažejo, da 42,9 % anketirancev ne zaznava težav na tem področju, dodatnih 23,8 % pa navaja, da se pomanjkljivosti pojavljajo redko. To pomeni, da približno dve tretjini zaposlenih ocenjuje, da so preventivni ukrepi večinoma ustrezno izvajani.

Vendar pa preostali delež ni zanemarljiv, saj 14,3 % anketirancev poroča o občasni izpostavljenosti in 19,0 % (7,1 % pogosto + 11,9 % zelo pogosto) pa o pogosti ali zelo pogosti nedoslednosti pri izvajanju ukrepov. To pomeni, da več kot tretjina zaposlenih deluje v okoljih, kjer zaščitni ukrepi ob povečanem tveganju okužb niso sistematično zagotovljeni.

Rezultati kažejo, da biološka tveganja, povezana s stikom z gosti, niso zgolj individualno vprašanje vedenja zaposlenih, temveč predvsem odraz organizacijskih praks, saj nedosledno izvajanje osnovnih preventivnih ukrepov pomembno povečuje tveganje za širjenje okužb ter zahteva bolj sistematičen pristop k zaščiti zdravja zaposlenih in gostov.

Tabela 39 prikazuje obvladovanje tveganj, povezanih s prisotnostjo škodljivcev v gostinskem delovnem okolju. Trditev »*Prisotnost škodljivcev ali sledi ni sistemsko obvladovana*« se nanaša na učinkovitost preventivnih in nadzornih ukrepov, ki so ključni za zagotavljanje higiene in varnosti živil.

Tabela 39: Sistemsko obvladovanje prisotnosti škodljivcev ali sledi

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	34	81,0	81,0
2 - Redko /do 25 % delovnega časa	4	9,5	90,5
3 - Občasno/ od 25–50 % delovnega časa	3	7,1	97,6
4 - Pogosto / od 50 do 75 % delovnega časa	1	2,4	100,0
5 - Zelo pogosto/ od 75 do 100 % delovnega časa			
Skupaj	42	100,0	

Rezultati kažejo, da 81,0 % anketirancev ne zaznava prisotnosti tovrstnih tveganj, dodatnih 9,5 % pa navaja, da se pojavljajo redko. To pomeni, da je v veliki večini obratov nadzor nad škodljivci ustrezno urejen.

Manjši delež anketirancev pa opozarja na prisotnost odstopanj:

- 7,1 % poroča o občasni izpostavljenosti,
- 2,4 % pa o pogostejši prisotnosti oziroma pomanjkljivem obvladovanju.

Čeprav je nadzor nad škodljivci v večini primerov ustrezno vzpostavljen, že posamezni primeri neustreznega obvladovanja predstavljajo pomembno tveganje za higieno in varnost živil, kar poudarja potrebo po sistematičnih preventivnih ukrepih, rednem monitoringu in doslednem izvajanju sanitarnih standardov.

Pomembna so tudi ergonomska tveganja, ki izhajajo iz fizičnih obremenitev pri delu. Zato te obravnavamo v naslednjem poglavju.

ERGONOMSKA TVEGANJA (stanje, nošenje, ponavljajoči gibi)

V pričujočem poglavju analiziramo dejavnike, kot so dolgotrajno stanje, dvigovanje in prenašanje bremen, ponavljajoči se gibi ter neustrezna ureditev delovnih mest. Ti dejavniki pomembno vplivajo na pojav mišično-kostnih obolenj in dolgoročno delovno sposobnost zaposlenih.

Gostinska dejavnost pogosto vključuje visoko stopnjo fizične aktivnosti, ki jo dodatno obremenjujejo časovni pritiski in omejene možnosti za počitek. Posledično se tveganja kopičijo skozi čas in lahko vodijo v kronične težave.

V nadaljevanju smo raziskali zaznano pogostost teh obremenitev ter njihovo povezanost z organizacijo dela. Tudi tu so respondenti svoje izkušnje pri delu predstavili v zadnjih 4 tednih in to tako, da so na lestvici od 1 do 5 izbrali možnost, ki najbolje opisala njihovo dejansko stanje.

Tabela 40 prikazuje obremenjenost zaposlenih z dolgotrajno stojo ter možnost razbremenitve med delovnim časom. Trditev »*Večino izmene stojim, brez realne možnosti kratkega razbremenilnega sedenja*« naslavlja eno ključnih ergonomskih tveganj v gostinski dejavnosti.

Tabela 40: Stanje, brez realne možnosti kratkega razbremenilnega sedenja v času izmene

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	7	16,7	16,7
2 - Redko /do 25 % delovnega časa	10	23,8	40,5
3 - Občasno/ od 25–50 % delovnega časa	5	11,9	52,4
4 - Pogosto / od 50 do 75 % delovnega časa	10	23,8	76,2
5 - Zelo pogosto/ od 75 do 100 % delovnega časa	10	23,8	100,0
Skupaj	42	100,0	

Rezultati jasno kažejo visoko stopnjo ergonomskih obremenitev. Le 16,7 % anketirancev poroča, da takšna izpostavljenost ni prisotna, dodatnih 23,8 % pa, da se pojavlja redko. To pomeni, da manj kot polovica zaposlenih (40,5 %) ocenjuje svojo izpostavljenost kot nizko.

Na drugi strani pa 11,9 % zaposlenih poroča o občasni izpostavljenosti, kar 47,6 % zaposlenih (23,8 % pogosto + 23,8 % zelo pogosto) pomeni visoko ali zelo visoko obremenitev.

To jasno kaže, da je dolgotrajna stoja brez možnosti razbremenitve ena izmed najbolj izrazitih ergonomskih obremenitev v vzorcu. Dolgotrajna stoja brez možnosti kratkih razbremenitev predstavlja sistemsko ergonomsko tveganje, ki lahko vodi v kronične mišično-skeletne težave, utrujenost in zmanjšano delovno sposobnost, kar poudarja potrebo po organizacijskih in ergonomskih prilagoditvah, kot so omogočanje mikroodmorov, rotacija nalog in vključevanje možnosti razbremenilnega sedenja v delovni proces.

V naslednji tabeli predstavljamo izpostavljenost zaposlenih ročnemu dvigovanju in prenašanju bremen brez ustreznih pripomočkov ali upoštevanja pravil varnega ravnanja. Trditev »*Pogosto dvigujem/prenašam bremena (zaboji pijače, vreče, posode) brez pripomočkov ali pravil*« se nanaša na eno ključnih fizičnih in ergonomskih tveganj v gostinski dejavnosti.

Tabela 41: Pogostost dvigovanja/prenašanja bremena brez pripomočkov ali pravil

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	8	19,0	19,0
2 - Redko /do 25 % delovnega časa	15	35,7	54,8
3 - Občasno/ od 25–50 % delovnega časa	8	19,0	73,8
4 - Pogosto / od 50 do 75 % delovnega časa	4	9,5	83,3
5 - Zelo pogosto/ od 75 do 100 % delovnega časa	7	16,7	100,0
Skupaj	42	100,0	

Rezultati kažejo, da 19,0 % anketirancev ne zaznava te obremenitve, dodatnih 35,7 % pa poroča, da se pojavlja redko, kar skupaj pomeni, da približno 54,8 % zaposlenih ocenjuje tveganje kot nizko.

Na drugi strani pa 19,0 % zaposlenih poroča o občasni izpostavljenosti, medtem ko za 26,2 % zaposlenih (9,5 % pogosto + 16,7 % zelo pogosto) stanje brez možnosti počitka pomeni visoko ali zelo visoko obremenitev. Skupno tako skoraj polovica zaposlenih (45,2 %) vsaj občasno izvaja ročno manipulacijo bremen brez ustrezne podpore.

Ročno dvigovanje in prenašanje bremen brez uporabe pripomočkov ali ustreznih tehnik predstavlja pomembno ergonomsko tveganje, ki lahko vodi v poškodbe hrbtenice in preobremenitve mišično-skeletnega sistema, kar kaže na potrebo po sistematični uvedbi tehničnih pripomočkov, usposabljanju zaposlenih in organizacijskih prilagoditvah za zmanjšanje fizičnih obremenitev.

V nadaljevanju analiziramo pogostost ponavljajočih se gibov pri delu ter stopnjo raznolikosti nalog, ki jih zaposleni opravljajo. Poseben poudarek je na tem, ali delo vključuje monotone, ponavljajoče se obremenitve brez ustrezne menjave aktivnosti, kar predstavlja pomemben dejavnik tveganja za razvoj mišično-skeletnih težav.

Tabela 42: Prisotnost ponavljajočih se gibov (rezanje, pomivanje, točenje, pladnji) brez menjave nalog

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	5	11,9	11,9
2 - Redko /do 25 % delovnega časa	13	31,0	42,9
3 - Občasno/ od 25–50 % delovnega časa	9	21,4	64,3
4 - Pogosto / od 50 do 75 % delovnega časa	9	21,4	85,7
5 - Zelo pogosto/ od 75 do 100 % delovnega časa	6	14,3	100,0
Skupaj	42	100,0	

Iz Tabele 42 lahko razberemo izrazito prisotnost ponavljajočih se gibov. Le 11,9 % anketirancev poroča, da takšna izpostavljenost ni prisotna, dodatnih 31,0 % pa, da se pojavlja redko. To pomeni, da manj kot polovica zaposlenih (42,9 %) ocenjuje to tveganje kot nizko.

Izpostaviti pa velja, da 21,4 % zaposlenih poroča o občasni izpostavljenosti ponavljajočim se gibom in da kar 35,7 % zaposlenih (21,4 % pogosto + 14,3 % zelo pogosto) pomeni visoko ali zelo visoko obremenitev. Skupno kar 57,1 % zaposlenih vsaj občasno opravlja delo s ponavljajočimi gibi brez ustrezne menjave nalog.

Ponavljajoči se gibi brez ustrezne rotacije nalog predstavljajo pomembno kumulativno ergonomsko tveganje, ki lahko vodi v preobremenitvene poškodbe, kot so tendinitisi in sindromi karpalnega kanala, kar poudarja potrebo po organizacijskih ukrepih, kot so rotacija nalog, uvedba mikroodmorov ter prilagoditev delovnih procesov za zmanjšanje monotoničnih obremenitev.

Respondenti so se opredelili tudi do tega ali je njihova višina delovnih površin ustrezna ali ne. Rezultati so v Tabeli 43.

Tabela 43: Neustrezna višina (prisilna drža: sklanjanje, dvig ramen) delovnih površin

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	20	47,6	47,6
2 - Redko /do 25 % delovnega časa	12	28,6	76,2
3 - Občasno/ od 25–50 % delovnega časa	4	9,5	85,7
4 - Pogosto / od 50 do 75 % delovnega časa	4	9,5	95,2
5 -Zelo pogosto/ od 75 do 100 % delovnega časa	2	4,8	100,0
Skupaj	42	100,0	

Rezultati v tabeli 43 kažejo, da večina anketirancev ni pogosto izpostavljena neustrezni višini delovnih površin, saj 47,6 % zaposlenih poroča, da je so njihove delovne površine na pravi višini. Dodatnih 28,6 % gostincev, ki so bili vključeni v raziskavo, pa izpostavlja

redko izpostavljenost neustrezni višini delovnih površin. Skupaj to pomeni, da je 76,2 % zaposlenih izpostavljenih le minimalno ali občasno, kar nakazuje relativno ustrezno osnovno ergonomsko ureditev delovnega okolja.

Kljub temu podatki razkrivajo pomemben delež zaposlenih, ki so izpostavljeni večjim ergonomskim obremenitvam. Približno 23,8 % zaposlenih poroča o izpostavljenosti, ki presega 25 % delovnega časa, pri čemer 14,3 % zaposlenih navaja pogosto ali zelo pogosto izpostavljenost neustrezni višini delovnih površin. Takšna izpostavljenost predstavlja relevantno tveganje, saj dolgotrajno delo v prisilnih držah, kot so sklanjanje in dvig ramen, povečuje verjetnost za razvoj mišično-skeletnih obolenj, zlasti v predelu vratu, ramen in ledvene hrbtenice.

Z vidika varnosti in zdravja pri delu je pomembno, da se kljub relativno ugodnim povprečnim rezultatom ne zanemari skupine zaposlenih z višjo izpostavljenostjo. Prav ta skupina predstavlja ključno ciljno populacijo za uvedbo preventivnih ukrepov, kot so prilagoditev delovnih površin, uporaba nastavljive opreme, reorganizacija delovnih nalog ter izvajanje ergonomskih izobraževanj.

Pri interpretaciji rezultatov je treba upoštevati tudi možnost subjektivnega podcenjevanja tveganja, saj zaposleni pogosto normalizirajo neustrezne delovne pogoje. Zato je smiselno tovrstne ugotovitve dopolniti z objektivno ergonomsko analizo delovnih mest.

Respondenti so tudi podali svoje mnenje glede tega ali je delovni prostor tesen; delo pogosto poteka v zasukih/iztegu ali z neugodnim dosegom. Svoje odgovore o tem vidiku so podali v Tabeli 44.

Tabela 44: Tesnost delovnega prostora; delo pogosto poteka v zasukih/iztegu ali z neugodnim dosegom.

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	21	50,0	50,0
2 - Redko /do 25 % delovnega časa	12	28,6	78,6
3 - Občasno/ od 25–50 % delovnega časa	7	16,7	95,2
4 - Pogosto / od 50 do 75 % delovnega časa	1	2,4	97,6
5 - Zelo pogosto/ od 75 do 100 % delovnega časa	1	2,4	100,0
Skupaj	42	100,0	

Porazdelitev odgovorov v Tabeli 44 kaže, da polovica zaposlenih (50,0 %) ne zaznava izpostavljenosti omejenemu delovnemu prostoru, dodatnih 28,6 % pa o tem poroča redko. Skupaj tako 78,6 % anketiranih navaja nizko stopnjo izpostavljenosti, kar nakazuje, da je prostorska organizacija dela v večini primerov ustrezna.

Ob tem velja dodati, da podatki hkrati opozarjajo na nezanemarljiv delež zaposlenih, ki se soočajo z ergonomskimi omejitvami. 16,7 % zaposlenih poroča o občasni izpostavljenosti, dodatnih 4,8 % pa o pogosti ali zelo pogosti izpostavljenosti. To pomeni, da je približno petina zaposlenih redno izpostavljena delu v neugodnih položajih, kot so zasuki trupa, iztegovanje ali delo izven optimalnega dosega.

Takšne obremenitve predstavljajo pomembno tveganje za razvoj mišično-skeletnih težav, predvsem v predelu hrbtenice, ramen in zgornjih okončin. Dolgotrajno delo v omejenem prostoru pogosto vodi tudi do kompenzacijskih gibov in statičnih obremenitev, kar dodatno povečuje tveganje za kronične težave.

Z vidika varnosti in zdravja pri delu je smiselno posebno pozornost nameniti prav tej skupini zaposlenih, saj lahko že manjši prostorski popravki (npr. reorganizacija delovnega mesta, optimizacija dosega orodij in materialov, povečanje delovne površine) bistveno zmanjšajo tveganje. Pri tem je pomembno tudi redno spremljanje

dejanskih delovnih pogojev, saj lahko zaznana nizka izpostavljenost prikriva prilagajanje zaposlenih na neoptimalne razmere.

Respondenti so podali tudi svoje stališče glede uporabe vozičkov/pomožnih pripomočkov za transport. Rezultate analize predstavlja Tabela 45.

Tabela 45: Razpoložljivost in uporaba vozičkov/pomožnih pripomočkov za transport

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	22	52,4	52,4
2 - Redko /do 25 % delovnega časa	12	28,6	81,0
3 - Občasno/ od 25–50 % delovnega časa	3	7,1	88,1
4 - Pogosto / od 50 do 75 % delovnega časa	3	7,1	95,2
5 - Zelo pogosto/ od 75 do 100 % delovnega časa	2	4,8	100,0
Skupaj	42	100,0	

Podatki kažejo, da je pri večini zaposlenih problematika razpoložljivosti oziroma uporabe vozičkov in pomožnih transportnih pripomočkov relativno nizka, saj 52,4 % anketiranih poroča o zanemarljivi izpostavljenosti, dodatnih 28,6 % pa o redki izpostavljenosti. Skupno to pomeni, da 81,0 % zaposlenih s tem tveganjem ni pogosto soočenih, kar lahko kaže na ustrezno osnovno opremljenost ali manjšo potrebo po mehanskem transportu.

Kljub temu približno petina zaposlenih (19,0 %) poroča o občasni do zelo pogosti izpostavljenosti neuporabi vozičlov in pomožnih transportnih pripomočkov, kar ni zanemarljivo. To nakazuje, da v določenih delovnih situacijah še vedno prihaja do ročnega premeščanja bremen brez ustreznih pripomočkov. Takšne prakse povečujejo tveganje za mišično-skeletne obremenitve, predvsem v predelu ledvene hrbtenice, ter lahko vodijo do akutnih poškodb ali kroničnih težav.

Posebej pomembno je upoštevati, da zaznana izpostavljenost ne odraža nujno zgolj pomanjkanja opreme, temveč lahko kaže tudi na organizacijske pomanjkljivosti, kot so slaba dostopnost pripomočkov, neustrezna razporeditev ali časovni pritiski, zaradi

katerih zaposleni pripomočkov ne uporabljajo. Zato je za učinkovito obvladovanje tveganja poleg zagotavljanja ustrezne opreme ključna tudi krepitev organizacijske kulture varnega dela, usposabljanje zaposlenih ter vključevanje uporabe pripomočkov v standardne delovne postopke. Z vidika varnosti in zdravja pri delu je smiselno usmeriti dodatno pozornost v skupine z višjo izpostavljenostjo ter preveriti dejansko uporabo in dostopnost pripomočkov na terenu.

V gostinstvu so prisotna tudi tveganja, povezana s požarno in električno varnostjo, ki predstavljajo pomemben vidik varnosti v gostinskih obratih.

POŽARNA IN ELEKTRIČNA TVEGANJA

V tem poglavju analiziramo dejavnike, kot so dostopnost evakuacijskih poti, ustreznost požarne opreme, ravnanje z električnimi napravami ter varna uporaba plinske opreme. Ta tveganja se sicer pojavljajo redkeje, vendar imajo lahko v primeru nezgode resne posledice.

Zato v nadaljevanju podajamo raziskovalne izsledke, v kolikšni meri organizacije zagotavljajo ustrezne pogoje za preprečevanje požarov in varno uporabo opreme. Za vsako trditev so respondenti izbrali eno možnost na lestvici od 1 do 5, ki je najbolje opisala njihovo dejansko stanje.

Najprej smo respondente vprašali o evakuacijskih poteh/izhodih ali so ti včasih delno zasedeni (zaboji, oprema). Analiza njihovih odgovorov je v Tabeli 46.

Tabela 46: Zasedenost evakuacijskih poti/izhodov

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	28	66,7	66,7
2 - redko (nizko)	9	21,4	88,1
3 - občasno (srednje)	5	11,9	100,0
4 – pogosto (visoko)			
5 – zelo pogosto (zelo visoko)			
Skupaj	42	100,0	

Porazdelitev odgovorov kaže, da večina zaposlenih, natančno 66,7 % njih, ne zaznava pomembnih težav z zasedenostjo evakuacijskih poti. Dodatnih 21,4 % gostincev, vključenih v raziskavo, pa o redki pojavnosti zasedenosti evakuacijskih poti. Skupaj 88,1 % anketiranih zaznava to tveganje kot nizko, kar nakazuje na splošno ustrezno organizacijo prostora in upoštevanje osnovnih varnostnih zahtev.

Kljub temu 11,9 % zaposlenih poroča o občasni zasedenosti evakuacijskih poti, kar predstavlja pomembno varnostno tveganje. Pri tovrstnih tveganjih že občasna pojavnost pomeni potencialno kritično situacijo, saj mora biti prehodnost evakuacijskih poti zagotovljena neprekinjeno in brez izjem. Vsaka ovira, kot so zaboji ali oprema, lahko v primeru izrednega dogodka bistveno podaljša čas evakuacije, poveča tveganje za poškodbe in ogrozi življenja.

Z vidika varnosti in zdravja pri delu ter požarne varnosti gre za nesprejemljivo stanje, ki zahteva dosledno ničelno toleranco. Tudi nizka frekvenca zaznane izpostavljenosti ne pomeni nizkega tveganja, saj je potencialna posledica izjemno visoka.

Ugotovitve kažejo na potrebo po strožjem nadzoru nad organizacijo delovnega prostora, jasnem označevanju in rednem preverjanju evakuacijskih poti ter krepitvi varnostne kulture zaposlenih. Pomembno je zagotoviti, da evakuacijske poti ostajajo stalno proste, kar zahteva tako organizacijske ukrepe kot tudi dosledno izvajanje pravil v praksi.

Prav tako nas je zanimalo ali se v kuhinji/baru se kopičijo maščobe (napa/filtri); čiščenje ni redno ali dokazljivo. Podrobnejše informacije so predstavljene v Tabeli 47.

Tabela 47: Kopičenje maščob v kuhinji/baru; čiščenje ni redno ali dokazljivo.

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	24	57,1	57,1
2 - redko (nizko)	13	31,0	88,1
3 - občasno (srednje)	4	9,5	97,6
4 – pogosto (visoko)			
5 – zelo pogosto (zelo visoko)	1	2,4	100,0
Skupaj	42	100,0	

Iz Tabele 47 lahko razberemo, da večina zaposlenih ne zaznava večjih težav z nabiranjem maščob in da bi bilo čiščenje teh neustrezno, saj 57,1 % poroča o zanemarljivi izpostavljenosti. Razskava je pokazala, da 31,0 % gostincev, vključenih v raziskavo, navaja, da se maščobe v kuhinju in baru kopičijo reko. Skupaj 88,1 % anketiranih ocenjuje to tveganje kot nizko, kar nakazuje na relativno ustrezno izvajanje higienskih in vzdrževalnih postopkov.

Kljub temu 11,9 % zaposlenih poroča o občasni (9,5 %) do zelo pogosti (2,4 %) izpostavljenosti neočiščenim maščobam v kuhinji ali baru, kar ni zanemarljivo, zlasti glede na naravo tveganja. Kopičenje maščob v kuhinji ali baru predstavlja večplastno tveganje, saj povečuje verjetnost zdrsov in padcev, hkrati pa pomembno prispeva k požarni ogroženosti. Posebej problematično je, če čiščenje ni redno ali ustrezno dokumentirano, saj to otežuje nadzor in zmanjšuje sledljivost izvajanja varnostnih ukrepov.

Tudi nizka frekvenca pojavljanja ne pomeni nizkega tveganja, saj so potencialne posledice lahko resne. Zato je ključno zagotoviti dosledno izvajanje in evidentiranje čiščenja, jasno določene odgovornosti ter redni nadzor nad kritičnimi točkami (npr. kuhinjske nape, delovne površine, tla). Z vidika varnosti in zdravja pri delu ter požarne varnosti je smiselno okrepiti sistematičen pristop k vzdrževanju čistoče, vključno z uvedbo kontrolnih seznamov, rednimi pregledi in ozaveščanjem zaposlenih o pomenu preprečevanja kopičenja maščob.

Zanimalo nas je tudi o gasilnih aparatih/požarni odeji niso jasno označeni, dostopni ali osebje ne ve, kako ukrepati. O tem tveganju pa več v tabeli 48.

Tabela 48: Jasna označenost in dostopnost gasilnih aparatov/požarnih odej in usposobljenost osebja za ukrepanje

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	28	66,7	66,7
2 - redko (nizko)	9	21,4	88,1
3 - občasno (srednje)	4	9,5	97,6
4 – pogosto (visoko)	1	2,4	100,0
5 – zelo pogosto (zelo visoko)			
Skupaj	42	100,0	

Porazdelitev odgovorov kaže, da večina zaposlenih ne zaznava večjih pomanjkljivosti glede označenosti, dostopnosti ali uporabe gasilnih aparatov in požarnih odej, saj 66,7 % ne poroča o izpostavljenosti, dodatnih 21,4 % pa o tem, da se redko zgodi, da gasilni aparati in požarne odeje ne bi bili označeni in dostopni. Skupaj 88,1 % anketiranih ocenjuje to tveganje kot nizko, kar nakazuje na splošno ustrezno urejenost požarne varnosti.

Vendar pa 11,9 % zaposlenih poroča o občasni ali celo pogosti prisotnosti tega, da gasilni aparati in požarne odeje niso označeni in dostopni, zaradi česar je to pomembno tveganje. Pri požarni varnosti že občasne pomanjkljivosti niso sprejemljive, saj lahko nejasna označenost, otežen dostop ali nepoznavanje postopkov ukrepanja v kritičnem trenutku bistveno vplivajo na učinkovitost odziva in povečajo tveganje za resne posledice.

Posebej problematičen vidik je neustrezno znanje zaposlenih o ravnanju v primeru požara, saj tudi ob razpoložljivi opreми ta brez ustrezne usposobljenosti ne zagotavlja dejanske varnosti. To kaže na potrebo po rednem usposabljanju, praktičnih vajah ter preverjanju znanja. Z vidika varnosti in zdravja pri delu ter požarne varnosti je zato nujno zagotoviti jasno označenost in stalno dostopnost opreme, redne preglede ter sistematično usposabljanje zaposlenih. Tudi nizka zaznana izpostavljenost ne zmanjšuje resnosti tveganja, saj so potencialne posledice izjemno visoke.

Ena izmed trditev je bila tudi povezana z električnimi kablji/vtičnicami/podaljški so občasno poškodovani, preobremenjeni ali ležijo po tleh. Več o tem je v tabeli 49.

Tabela 49: Občasna poškodovanost in preobremenjenost električnih kablov/vtičnic/podaljškov, ki tudi ležijo po tleh.

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	34	81,0	81,0
2 - redko (nizko)	6	14,3	95,2
3 - občasno (srednje)	2	4,8	100,0
4 – pogosto (visoko)			
5 – zelo pogosto (zelo visoko)			
Skupaj	42	100,0	

Rezultati kažejo, da velika večina zaposlenih ne zaznava težav z električnimi kablji, vtičnicami in podaljški, saj 81,0 % poroča o zanemarljivi izpostavljenosti, dodatnih 14,3 % pa o redki pojavnosti. Skupaj 95,2 % anketiranih ocenjuje to tveganje kot nizko, kar nakazuje na ustrezno tehnično stanje opreme in dobro organizacijo delovnega okolja.

Kljub temu 4,8 % zaposlenih poroča o občasni izpostavljenosti, kar ni zanemarljivo, saj gre za tveganje z potencialno resnimi posledicami. Poškodovani ali preobremenjeni električni vodi ter kablji, ki ležijo po tleh, lahko povzročijo električni udar, požar ali povečajo tveganje za spotik in padce. Tudi občasna prisotnost takšnih nepravilnosti kaže na možne pomanjkljivosti v vzdrževanju, nadzoru ali organizaciji delovnega prostora.

Z vidika varnosti in zdravja pri delu je pomembno zagotoviti stalno tehnično brezhibnost električne opreme, ustrezno razporeditev kablov ter preprečevanje njihovega prostega ležanja po tleh. Smiselno je izvajati redne preglede, jasno določiti odgovornosti za vzdrževanje ter zaposlene ozaveščati o pravočasnem zaznavanju in poročanju nepravilnosti. Tudi nizka pogostost zaznanih težav ne zmanjšuje pomena doslednega preventivnega ravnanja, saj so posledice lahko resne.

V Tabeli 50 predstavljamo mnenja respondentov glede uporabe električnih naprav v mokrem okolju brez ustrezne zaščite ali pravil.

Tabela 50: Električne naprave se uporabljajo v mokrem okolju brez ustrezne zaščite ali pravil.

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	32	76,2	76,2
2 - redko (nizko)	9	21,4	97,6
3 - občasno (srednje)	1	2,4	100,0
4 – pogosto (visoko)			
5 – zelo pogosto (zelo visoko)			
Skupaj	42	100,0	

Rezultati kažejo, da večina zaposlenih ne zaznava tveganj, povezanih z uporabo električnih naprav v mokrem okolju, saj 76,2 % poroča o zanemarljivi izpostavljenosti, dodatnih 21,4 % pa o redki pojavnosti. Skupaj 97,6 % anketiranih ocenjuje to tveganje

kot nizko, kar nakazuje na ustrezno upoštevanje osnovnih varnostnih pravil in tehnično zaščito v večini delovnih situacij.

Kljub temu zaznana občasna izpostavljenost (2,4 %) ni zanemarljiva, saj gre za tveganje z zelo visokimi potencialnimi posledicami. Uporaba električnih naprav v mokrem okolju brez ustrezne zaščite ali varnostnih postopkov bistveno poveča nevarnost električnega udara, ki lahko vodi do hudih poškodb ali celo smrtnega izida.

Tudi redki ali posamezni primeri kažejo na možne pomanjkljivosti v organizaciji dela, tehnični zaščiti ali ozaveščenosti zaposlenih. Zato je ključno zagotoviti dosledno uporabo zaščitnih ukrepov, kot so ustrezno zaščitene naprave (npr. IP zaščita), varnostna stikala (FID), pravilno ravnanje z opremo ter jasno določeni postopki za delo v mokrih pogojih. Z vidika varnosti in zdravja pri delu je pomembno ohraniti visoko raven preventive, izvajati redne kontrole ter dodatno ozaveščati zaposlene, saj že minimalna odstopanja pri tovrstnem tveganju lahko vodijo do izjemno resnih posledic.

Respondenti so tudi odgovarjali o tem ali ima plinska oprema (če obstaja) jasne postopkov: zaporni ventili, preverjanje uhajanja, ukrepanje. Analiza odgovorov je predstavljena v Tabeli 51.

Tabela 51: Janost postopkov pri plinski opremi (če obstaja): zaporni ventili, preverjanje uhajanja, ukrepanje.

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	38	90,5	90,5
2 - redko (nizko)	1	2,4	92,9
3 - občasno (srednje)	3	7,1	100,0
4 – pogosto (visoko)			
5 – zelo pogosto (zelo visoko)			
Skupaj	42	100,0	

Rezultati kažejo, da velika večina zaposlenih (90,5 %) ne zaznava tveganj, povezanih z neustrezno urejenimi postopki pri uporabi plinske opreme, kar nakazuje na dobro urejenost tega področja oziroma dejstvo, da plinska oprema v nekaterih primerih sploh ni prisotna. Dodatnih 2,4 % poroča o redki izpostavljenosti, kar skupaj pomeni zelo nizko zaznano tveganje.

Kljub temu 7,1 % zaposlenih poroča o občasni izpostavljenosti, kar je pomembno, saj gre za tveganje z zelo visokimi potencialnimi posledicami. Nejasni ali neustrezno definirani postopki glede zapornih ventilov, preverjanja uhajanja plina in ukrepanja v primeru nevarnosti lahko vodijo do resnih incidentov, vključno z eksplozijami, požari ali zastrupitvami.

Tudi ob nizki pogostosti zaznanih nepravilnosti je ključnega pomena, da so postopki jasno določeni, dostopni in zaposlenim razumljivi. Pomembno je zagotoviti redno preverjanje tehnične ustreznosti opreme, jasno označenost ključnih elementov (npr. zapornih ventilov) ter ustrezno usposobljenost zaposlenih za ravnanje v izrednih razmerah.

Z vidika varnosti in zdravja pri delu ter požarne varnosti je potrebno ohraniti visoko raven preventivnega delovanja, saj že posamezne pomanjkljivosti pri tovrstnem tveganju lahko vodijo do izjemno resnih posledic.

PSIHOSOCIALNA TVEGANJA (stres, tempo dela, delo z ljudmi)

V tem poglavju obravnavamo psihosocialna tveganja, ki predstavljajo enega ključnih sklopov tveganj v gostinski dejavnosti. Tako analiziramo vpliv delovnega tempa, časovnega pritiska, dela z gosti, medosebnih odnosov ter organizacije dela na počutje in učinkovitost zaposlenih. Ta tveganja neposredno vplivajo na raven stresa, zbranost in verjetnost napak.

Za gostinsko dejavnost so značilni intenzivni delovni ritmi, nepredvidljive situacije in visoka stopnja interakcije z ljudmi, kar dodatno povečuje psihosocialne obremenitve. V nadaljevanju analiziramo zaznano prisotnost teh dejavnikov ter njihov vpliv na varnost in zdravje pri delu.

V nadaljevanju so mnenja respondentov glede psihosocialnih tveganj. Respondenti so izpostavili njihove izkušnje pri delu v zadnjih 4 tednih. Za vsako trditev so izbrali eno možnost na lestvici od 1 do 5, ki najbolje opisuje njihovo dejansko stanje.

Prva trditev je bila povezana s tempom dela, ki je pogosto zelo visok, brez realne možnosti varnega, zbranega dela in rezultate analize izpričuje Tabela 52.

Tabela 52: Visok tempo dela, brez realne možnosti varnega in zbranega dela.

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	7	16,7	16,7
2 - Redko /do 25 % delovnega časa	13	31,0	47,6
3 - Občasno/ od 25–50 % delovnega časa	13	31,0	78,6
4 - Pogosto / od 50 do 75 % delovnega časa	4	9,5	88,1
5 - Zelo pogosto/ od 75 do 100 % delovnega časa	5	11,9	100,0
Skupaj	42	100,0	

Porazdelitev odgovorov kaže, da je visok tempo dela pomemben dejavnik obremenitve v obravnavanem delovnem okolju. Le 16,7 % zaposlenih poroča o zanemarljivi izpostavljenosti, medtem ko večina zaposlenih (83,3 %) zaznava vsaj določeno stopnjo časovnega pritiska. Posebej izstopa podatek, da kar 52,4 % zaposlenih navaja občasno do zelo pogosto izpostavljenost visokemu tempu dela, pri čemer 21,4 % poroča o pogosti ali zelo pogosti izpostavljenosti.

Takšna porazdelitev kaže, da visok tempo dela ni izjema, temveč relativno pogost pojav. To predstavlja pomembno psihosocialno tveganje, saj delo brez realne možnosti za zbrano in varno izvajanje nalog povečuje verjetnost napak, nezgod ter dolgoročnih zdravstvenih težav, kot so kronični stres, izgorelost in zmanjšana delovna sposobnost.

Poleg neposrednih vplivov na zdravje zaposlenih ima visok tempo dela tudi širše organizacijske posledice, kot so zmanjšana kakovost dela, večja fluktuacija zaposlenih in slabša varnostna kultura. Pritisk na hitrost pogosto vodi v zanemarjanje varnostnih postopkov in skrajševanje potrebnih odmorov. Z vidika varnosti in zdravja pri delu je zato ključno nasloviti organizacijske dejavnike, kot so planiranje dela, kadrovska zasedba, razporeditev nalog in realni časovni normativi. Smiselno je uvajanje ukrepov za boljše upravljanje delovne obremenitve, vključno z zagotavljanjem ustreznih odmorov, optimizacijo delovnih procesov ter krepitevijo podpornega delovnega okolja, ki omogoča varno in kakovostno delo.

Gostinci, vključeni v raziskavo, so se opredelili tudi do pogosti nadur ali nepredvidljive spremembe urnika. Analiza njihovih odgovorov je v Tabeli 53.

Tabela 53: Pogoste so nadure ali nepredvidljive spremembe urnika.

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	12	28,6	28,6
2 - Redko /do 25 % delovnega časa	14	33,3	61,9
3 - Občasno/ od 25–50 % delovnega časa	6	14,3	76,2
4 - Pogosto / od 50 do 75 % delovnega časa	3	7,1	83,3
5 - Zelo pogosto/ od 75 do 100 % delovnega časa	7	16,7	100,0
Skupaj	42	100,0	

Rezultati v tabeli 53 kažejo, da je izpostavljenost naduram in nepredvidljivim spremembam urnika razmeroma razširjena. Le 28,6 % zaposlenih poroča o zanemarljivi izpostavljenosti naduram in spremembam urnika, medtem ko 71,4 % zaznava vsaj določeno stopnjo tega pojava. Pri tem 38,1 % zaposlenih navaja občasno do zelo pogosto izpostavljenost, kar kaže na pomembno prisotnost časovne nestabilnosti v organizaciji dela. Posebej izstopa delež 16,7 % zaposlenih, ki poročajo o zelo pogosti izpostavljenosti, kar nakazuje na sistemske organizacijske izzive. Nepredvidljiv urnik in pogoste nadure pomembno vplivajo na ravnovesje med delom in zasebnim življenjem, povečujejo utrujenost ter zmanjšujejo možnosti za ustrezno regeneracijo.

Takšne razmere predstavljajo pomembno psihosocialno tveganje, saj so povezane z večjo verjetnostjo stresa, izgorelosti, zmanjšane delovne učinkovitosti in povečanim tveganjem za napake ter nezgode pri delu. Dolgoročno lahko vodijo tudi v zmanjšano delovno sposobnost in večjo fluktuacijo zaposlenih. Z vidika varnosti in zdravja pri delu je ključno izboljšati predvidljivost delovnega časa, ustrezno planiranje kadrovskih virov ter omejevanje nadurnega dela. Pomembno je tudi zagotoviti zadostne počitke med izmenami ter vzpostaviti organizacijsko okolje, ki podpira stabilnost in omogoča zaposlenim učinkovito usklajevanje delovnih in zasebnih obveznosti.

Pri delu se srečujem z zahtevnimi/agresivnimi gosti, brez podpore ali postopkov je bila trditev, kjer so tudi respondenti podali svoje mnenje. Analiza odgovorov je v Tabeli 54.

Tabela 54: Delo z zahtevnimi/agresivnimi gosti, brez podpore ali postopkov

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	10	23,8	23,8
2 - Redko /do 25 % delovnega časa	14	33,3	57,1
3 - Občasno/ od 25–50 % delovnega časa	10	23,8	81,0
4 - Pogosto / od 50 do 75 % delovnega časa	5	11,9	92,9
5 - Zelo pogosto/ od 75 do 100 % delovnega časa	3	7,1	100,0
Skupaj	42	100,0	

Rezultati kažejo, da je soočanje z zahtevnimi ali agresivnimi gosti razmeroma pogost pojav v delovnem okolju. Le 23,8 % zaposlenih poroča o zanemarljivi izpostavljenosti zahtevnim in agresivnim gostom, medtem ko več kot tri četrtine zaposlenih (76,2 %) zaznava vsaj določeno stopnjo tovrstnih situacij. Pri tem 42,8 % zaposlenih navaja občasno do zelo pogosto izpostavljenost, kar kaže na pomembno prisotnost tega psihosocialnega tveganja.

Dodatno 19,0 % zaposlenih poroča o pogosti ali zelo pogosti izpostavljenosti, kar nakazuje na potencialno sistemski problem, zlasti če organizacija nima vzpostavljenih jasnih postopkov za obravnavo konfliktnih ali agresivnih situacij. Pomanjkanje podpore lahko povečuje občutek negotovosti, stres in psihično obremenitev zaposlenih.

Takšne situacije predstavljajo pomembno tveganje za duševno zdravje, saj so povezane s povečanim stresom, čustveno izčrpanostjo in zmanjšanim občutkom varnosti pri delu. Posredno lahko vplivajo tudi na kakovost storitve, odnose v kolektivu ter povečajo tveganje za konflikte in fluktuacijo zaposlenih. Z vidika varnosti in zdravja pri delu je ključno vzpostaviti jasne protokole za obravnavo zahtevnih gostov, zagotoviti usposabljanje zaposlenih za obvladovanje konfliktov ter okrepiti podporo vodstva. Pomembno je tudi razvijati organizacijsko kulturo, ki zaposlenim omogoča varno in samozavestno ukrepanje v tovrstnih situacijah.

Zaradi pomanjkanja osebja pogosto delamo na meji, kar vpliva na varnost in kakovost je bila naslednja trditev. Rezultati so v tabeli 55.

Tabela 55: Vpliv pomanjkanja osebja na varnost zaposlenih in kakovost dela

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	8	19,0	19,0
2 - Redko /do 25 % delovnega časa	15	35,7	54,8
3 - Občasno/ od 25–50 % delovnega časa	12	28,6	83,3
4 - Pogosto / od 50 do 75 % delovnega časa	4	9,5	92,9
5 - Zelo pogosto/ od 75 do 100 % delovnega časa	3	7,1	100,0
Skupaj	42	100,0	

Iz zgornje tabele lahko razberemo, da je pomanjkanje osebja pomemben dejavnik obremenitve v delovnem okolju. Le 19,0 % zaposlenih poroča o zanemarljivi izpostavljenosti pomanjkanju osebja in zato preobremenjenosti, medtem ko več kot štiri petine (81,0 %) zaznava vsaj določeno stopnjo tega problema. Pri tem 45,2 % zaposlenih navaja občasno do zelo pogosto izpostavljenost dela s premalo osebja, kar kaže na precejšnjo razširjenost dela na meji zmogljivosti.

Delež 16,6 % zaposlenih, ki poročajo o pogosti ali zelo pogosti izpostavljenosti dela s premajhnim številom osebja, dodatno potrjuje, da v določenih segmentih organizacije prihaja do izrazitih kadrovskih primanjkljajev. Takšne razmere neposredno vplivajo na varnost in kakovost dela, saj povečujejo utrujenost, zmanjšujejo zbranost ter povečujejo verjetnost napak in nezdod.

Pomanjkanje osebja predstavlja kombinirano organizacijsko in psihosocialno tveganje, ki lahko vodi v kronični stres, preobremenjenost in izgorelost zaposlenih. Posledično se lahko znižuje kakovost storitve, povečuje fluktuacija ter slabša splošna varnostna kultura v organizaciji. Z vidika varnosti in zdravja pri delu je ključno izboljšati kadrovske načrtovanje, ustrezno razporeditev delovnih nalog ter zagotoviti realne delovne normative. Pomembno je tudi spremljanje obremenitev zaposlenih in pravočasno ukrepanje, saj dolgotrajno delo na meji zmogljivosti ni vzdržno ne z vidika zdravja zaposlenih ne z vidika učinkovitosti organizacije.

Med drugim nas je zanimala komunikacija v ekipi (navodila, predaja izmene, dogovori) ali ta ni jasna, kar povzroča napake/konflikte. Več informacije podaja naslednja tabela.

Tabela 56: Janost komunikacije v ekipi in vpliv te na napake/konflikte.

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	15	35,7	35,7
2 - Redko /do 25 % delovnega časa	15	35,7	71,4
3 - Občasno/ od 25–50 % delovnega časa	10	23,8	95,2
4 - Pogosto / od 50 do 75 % delovnega časa	1	2,4	97,6
5 - Zelo pogosto/ od 75 do 100 % delovnega časa	1	2,4	100,0
Skupaj	42	100,0	

Iz Tabele 57 lahko razberemo, da večina zaposlenih komunikacijo v ekipi sicer ocenjuje kot relativno ustrezno, saj 35,7 % poroča o zanemarljivi izpostavljenosti, enak delež (35,7 %) pa o redki pojavnosti nejasne komunikacije. Skupaj 71,4 % zaposlenih zaznava to tveganje kot nizko, kar kaže na določeno raven organiziranosti in koordinacije dela.

Kljub temu 28,6 % zaposlenih poroča o občasni do zelo pogosti izpostavljenosti nejasni komunikaciji, kar ni zanemarljivo. Tudi manj pogoste, vendar ponavljajoče se nejasnosti v komunikaciji lahko povzročajo napake pri delu, nesporazume med zaposlenimi in povečujejo tveganje za konflikte, zlasti v dinamičnih in časovno zahtevnih delovnih okoljih.

Nejasna navodila, pomanjkljiva predaja informacij med izmenami ter nedorečeni dogovori lahko neposredno vplivajo na varnost in kakovost dela. Takšne situacije pogosto vodijo v podvajanje nalog, opuščanje pomembnih korakov ali napačno izvedbo delovnih postopkov. Z vidika varnosti in zdravja pri delu je zato pomembno okrepiti strukturirano komunikacijo, zlasti pri predaji izmen, jasno določiti odgovornosti ter spodbujati odprto in pravočasno izmenjavo informacij. Uvedba standardiziranih postopkov (npr. check-list, kratki sestanki pred izmeno) lahko pomembno prispeva k zmanjšanju napak in izboljšanju sodelovanja v ekipi.

Respondenti so podali mnenje ali po napaki ali incidentu prevladuje krivda, namesto učenja in izboljšav. Analiza njihovih mnenj je predstavljena v Tabeli 57.

Tabela 57: Po napaki ali incidentu prevladuje krivda, namesto učenja in izboljšav.

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	19	45,2	45,2
2 - Redko /do 25 % delovnega časa	13	31,0	76,2
3 - Občasno/ od 25–50 % delovnega časa	7	16,7	92,9
4 - Pogosto / od 50 do 75 % delovnega časa	2	4,8	97,6
5 - Zelo pogosto/ od 75 do 100 % delovnega časa	1	2,4	100,0
Skupaj	42	100,0	

Tabela 57 izpričuje, da v večini primerov po napakah ali incidentih ne prevladuje kultura krivde, saj 45,2 % zaposlenih ne poroča o tem, da pri njih prevladuje krivda po narejeni napaki, dodatnih 31,0 % pa o redki pojavnosti. Skupaj 76,2 % anketiranih zaznava to tveganje kot nizko, kar nakazuje na relativno prisotnost bolj podpornega oziroma učečega se pristopa v organizaciji.

Kljub temu 23,9 % zaposlenih poroča o občasni do zelo pogosti izpostavljenosti občutku krivde po narejeni napaki, kar kaže, da kultura krivde v določenih situacijah ali delih organizacije še vedno obstaja. Čeprav gre za manjšinski delež, ima takšen pristop lahko izrazito negativen vpliv na varnostno kulturo, saj zmanjšuje pripravljenost zaposlenih za poročanje o napakah, incidentih in skorajšnjih nezgodah.

Prevladovanje krivde namesto učenja lahko vodi v prikrivanje napak, ponavljanje istih nepravilnosti ter izgubo priložnosti za sistemske izboljšave. To neposredno vpliva na varnost, saj organizacija ne izkorišča ključnih informacij za preprečevanje prihodnjih tveganj. Z vidika varnosti in zdravja pri delu je zato pomembno krepiti kulturo učenja, odprte komunikacije in neobtožujočega poročanja. Spodbujanje analize vzrokov (namesto iskanja krivca), uvajanje sistematičnega obravnavanja incidentov ter aktivno vključevanje zaposlenih v izboljšave lahko bistveno prispevajo k višji ravni varnosti in zaupanja v organizaciji.

TVEGANJA, POVEZANA Z ORGANIZACIJO DELA

V pričujočem poglavju se osredotočamo na tveganja, ki izhajajo neposredno iz načina organizacije dela. Tako v tem sklopu analiziramo dejavnike, kot so razporeditev dela, usklajevanje v času konic, zagotavljanje odmorov, stabilnost urnikov ter obvladovanje delovnih obremenitev. Ti dejavniki predstavljajo temeljni okvir, znotraj katerega se pojavljajo in stopnjujejo ostala tveganja.

V nadaljevanju analiziramo kako organizacija dela vpliva na varnost, učinkovitost in dobrobit zaposlenih. Zato so tudi gostinci, vključeni v raziskavo podali mnenje o delovnih pogojih v zadnjih obdobjih. Njihovo ocenjevanje pa je temeljilo na petstopenjski lestvici, kjer višje vrednosti pomenijo večjo izpostavljenost tveganju.

Prva trditev, o kateri so se respondentje izrekli je bila: Odmori niso redno zagotovljeni ali se pogosto preskakujejo.

Tabela 58: Redna zagotovljenost odmorov oziroma njihovo preskakovanje

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	10	23,8	23,8
2 - redko (nizko)	18	42,9	66,7
3 - občasno (srednje)	7	16,7	83,3
4 - pogosto (visoko)	6	14,3	97,6
5 – zelo pogosto (zelo visoko)	1	2,4	100,0
Skupaj	42	100,0	

Rezultati v Tabeli 58 kažejo, da zagotavljanje odmorov ni povsem sistemsko urejeno. Le 23,8 % zaposlenih poroča, da imajo redno zagotovljene odmore, medtem ko 76,2 % zaznava vsaj občasne težave z izrabo odmorov. Pri tem 33,4 % zaposlenih navaja občasno do zelo pogosto preskakovanje odmorov, kar kaže na pomembno prisotnost tega organizacijskega in psihosocialnega tveganja.

Posebej zaskrbljujoč je delež 16,7 % zaposlenih, ki poročajo o pogosti ali zelo pogosti izpostavljenosti, saj to nakazuje na sistemske pomanjkljivosti pri organizaciji dela. Preskakovanje odmorov neposredno vpliva na utrujenost, zmanjšano zbranost in povečano verjetnost napak ter nezgod pri delu.

Pomanjkanje rednih odmorov ima tudi dolgoročne posledice, kot so povečano tveganje za mišično-skeletne težave, kronični stres in zmanjšana delovna sposobnost. V dinamičnih delovnih okoljih se pogosto vzpostavi kultura, kjer so odmori razumljeni kot sekundarni ali celo nezaželeni, kar dodatno pogloblja problem. Z vidika varnosti in zdravja pri delu je ključno zagotoviti redno in dejansko izrabo odmorov, ne le formalno njihovo opredelitev. To vključuje ustrezno kadrovske pokritost, realno načrtovanje dela ter jasno podporo vodstva, ki omogoča zaposlenim, da odmori postanejo sestavni del varnega in učinkovitega dela.

Naslednja trditev, do katere so se opredelili respondentje je bila povezana z menjavo izmen (predaja informacij, čiščenje, priprava) in standardizaciji teh. Več informacij je v Tabeli 59.

Tabela 59: Menjava izmen ni standardizirana.

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	21	50,0	50,0
2 - redko (nizko)	10	23,8	73,8
3 - občasno (srednje)	6	14,3	88,1
4 - pogosto (visoko)	4	9,5	97,6
5 - zelo pogosto (zelo visoko)	1	2,4	100,0
Skupaj	42	100,0	

Razporeditev odgovorov v Tabeli 59 nakazuje, da je menjava izmen v polovici primerov ustrezno urejena, saj 50,0 % zaposlenih poroča o zanemarljivi izpostavljenosti, dodatnih 23,8 % pa o redki pojavnosti nestandardizirane predaje dela. Skupaj 73,8 % anketiranih ocenjuje to tveganje kot nizko, kar kaže na določeno stopnjo organiziranosti procesov.

Kljub temu skoraj četrtina zaposlenih (26,2 %) zaznava občasno do zelo pogosto nestandardizirano menjavo izmen. To pomeni, da v praksi prihaja do nedoslednosti pri prenosu informacij, kar lahko vodi v napake, podvajanje nalog ali izpuščanje pomembnih delovnih korakov.

Neenotna predaja izmen predstavlja organizacijsko tveganje, ki ima neposreden vpliv na varnost in kakovost dela. Pomanjkanje jasnih postopkov lahko povečuje negotovost zaposlenih, zmanjšuje učinkovitost ter otežuje odgovorno izvajanje nalog. Z vidika

varnosti in zdravja pri delu je smiselno uvesti standardizirane postopke predaje izmen, kot so strukturirani zapisi, kontrolni sezname ali kratki usklajevalni pogovori. S tem se zagotovi kontinuiteta dela, zmanjša tveganje za napake ter izboljša splošna organizacija delovnega procesa.

Prav tako je bila respondentom dana, da se do nje opredelijo naslednja trditev: V času konic ni organizacije dela, ki bi zmanjšala nevarnosti (ločeni tokovi, jasne naloge). Podrobnosti analize odgovorov so v Tabeli 60.

Tabela 60: Organizacija dela v času konic za zmanjšanje nevarnosti

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	22	52,4	52,4
2 - redko (nizko)	12	28,6	81,0
3 - občasno (srednje)	4	9,5	90,5
4 - pogosto (visoko)	3	7,1	97,6
5 – zelo pogosto (zelo visoko)	1	2,4	100,0
Skupaj	42	100,0	

Rezultati raziskave kažejo, da je organizacija dela v času konic v večini primerov ustrezna, saj 52,4 % zaposlenih poroča o zanemarljivi izpostavljenosti temu dejavniku tveganja. Ob tem velja dodati, da 28,6 % respondentov izpostavlja redko pojavnost pomanjkljive organizacije. Skupaj 81,0 % anketiranih zaznava to tveganje kot nizko, kar nakazuje, da so osnovni mehanizmi za obvladovanje povečanega obsega dela večinoma vzpostavljeni.

Kljub temu 19,0 % zaposlenih poroča o občasni do zelo pogosti izpostavljenosti, kar kaže, da v določenih situacijah ali obdobjih prihaja do organizacijskih vrzeli. V času konic se obremenitve povečajo, tempo dela pospeši, zato pomanjkanje ustrezne organizacije lahko hitro vodi v večje tveganje za napake, nezgode ter slabšo kakovost storitve.

Takšne razmere povečujejo tako fizične kot psihosocialne obremenitve zaposlenih, saj pogosto vključujejo delo pod časovnim pritiskom, zmanjšano zbranost in slabšo koordinacijo v ekipi. Posledično se lahko poslabša tudi varnostna kultura, saj se varnostni postopki v praksi hitreje opuščajo. Z vidika varnosti in zdravja pri delu je zato

ključno okrepiti organizacijo dela v obdobjih povečanih obremenitev, na primer z ustreznim razporejanjem kadrov, jasnimi nalogami, vnaprej določenimi postopki ter podporo zaposlenim pri obvladovanju delovnega pritiska.

Zanimalo nas je tudi mnenje respondentov o nezgodah, o čemer več v Tabeli 61.

Tabela 61: Beleženje nezgod in skoraj nezgod ter uvajanje ukrepov, povezanih z njimi

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	27	64,3	64,3
2 - redko (nizko)	10	23,8	88,1
3 - občasno (srednje)	2	4,8	92,9
4 - pogosto (visoko)	2	4,8	97,6
5 – zelo pogosto (zelo visoko)	1	2,4	100,0
Skupaj	42	100,0	

Izsledki kažejo, da je sistem beleženja nezgod in skorajšnjih nezgod v večini primerov vzpostavljen, saj 64,3 % zaposlenih poroča o tem, da se te beležijo, dodatnih 23,8 % pa o redki pojavnosti pomanjkljivosti nebeleženja nezgod. Skupaj 88,1 % anketiranih zaznava to področje kot relativno dobro urejeno.

Kljub temu približno 12,0 % zaposlenih navaja občasno do zelo pogosto neustrezno obravnavo nezgod, kar kaže na prisotnost vrzeli v sistemu upravljanja varnosti. Čeprav gre za manjši delež, ima tovrstna pomanjkljivost lahko pomembne posledice, saj nebeleženje ali neukrepanje po incidentih pomeni izgubo ključnih informacij za preprečevanje prihodnjih tveganj.

Pomanjkanje sistematičnega pristopa k obravnavi nezgod zmanjšuje možnost organizacijskega učenja in lahko vodi v ponavljanje enakih napak. Prav tako lahko vpliva na pripravljenost zaposlenih za poročanje, zlasti če nimajo občutka, da se na podlagi njihovih prijav dejansko ukrepa. Z vidika varnosti in zdravja pri delu je zato bistveno zagotoviti dosledno beleženje vseh dogodkov, vključno s skorajšnjimi nezgodami, ter vzpostaviti jasne postopke analize in uvedbe izboljšav. Pomembno je tudi krepiti kulturo poročanja in zaupanja, kjer se incidenti obravnavajo kot priložnost za učenje in ne kot razlog za sankcioniranje.

Vzdrževanje opreme (noži, stroji, talne obloge, prezračevanje) ni načrtno je prav tako bila trditev, do katere so se opredeljevali respondentje. Podrobnosti analize izpričuje Tabela 62.

Tabela 62: Načrtnost vzdrževanja opreme

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - ni izpostavljenosti (zanemarljivo)	23	54,8	54,8
2 - redko (nizko)	11	26,2	81,0
3 - občasno (srednje)	4	9,5	90,5
4 - pogosto (visoko)	4	9,5	100,0
5 – zelo pogosto (zelo visoko)			
Skupaj	42	100,0	

Podatki kažejo, da je vzdrževanje opreme v večini primerov organizirano ustrezno, saj 54,8 % zaposlenih poroča o zanemarljivi izpostavljenosti, dodatnih 26,2 % pa o redki pojavnosti pomanjkljivosti. Skupaj 81,0 % anketiranih ocenjuje to tveganje kot nizko, kar nakazuje, da so osnovni procesi vzdrževanja večinoma vzpostavljeni.

Vendar pa skoraj petina zaposlenih (19,0 %) zaznava občasno ali pogosto nenadzorovano oziroma nenačrtno vzdrževanje, kar predstavlja pomembno tveganje. Neustrezno vzdrževana oprema lahko vodi v tehnične okvare, zmanjšano učinkovitost dela ter povečano verjetnost nezgod in poškodb.

Pomanjkanje načrtnega pristopa pogosto pomeni, da se vzdrževanje izvaja reaktivno, šele po pojavu težav, namesto preventivno. Takšen pristop povečuje tveganje za nenadne okvare in motnje v delovnem procesu, hkrati pa lahko poveča tudi stroške in čas izpada. Z vidika varnosti in zdravja pri delu je zato ključno vzpostaviti sistematično in načrtno vzdrževanje, ki vključuje redne preglede, jasno določene intervale servisiranja ter evidentiranje izvedenih aktivnosti. Pomembno je tudi pravočasno poročanje o okvarah ter odgovorno ravnanje z opremo, saj to neposredno prispeva k večji varnosti in zanesljivosti delovnega okolja.

USPOSOBLJENOST, NAVODILA IN OSEBNA VAROVALNA OPREMA

Na koncu obravnavamo še podporne elemente sistema varnosti in zdravja pri delu. Zato v tem poglavju analiziramo usposobljenost zaposlenih, dostopnost in jasnost navodil za varno delo ter razpoložljivost in uporabo osebne varovalne opreme. Ti elementi predstavljajo osnovo za varno izvajanje delovnih nalog.

V nadaljevanju ocenjujemo, v kolikšni meri organizacije zagotavljajo ustrezne pogoje za varno delo ter kako dosledno zaposleni uporabljajo razpoložljive varnostne ukrepe.

Respondenti so odgovarjali na vprašanja z DA ali NE in to na različne trditve. Prva trditev je bila: Opravil(a) sem ustrezno uvodno usposabljanje za varno delo za svoje naloge.

Tabela 63: Opravljenost ustreznega uvodnega usposabljanja za varno delo za svoje naloge.

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
DA	41	97,6	97,6
NE	1	2,4	100,0
Skupaj	42	100,0	

Rezultati kažejo, da je uvodno usposabljanje za varno delo zelo dobro pokrito, saj kar 97,6 % zaposlenih navaja, da so ga opravili. To kaže na visoko raven skladnosti z zakonskimi zahtevami ter ustrezno organiziran uvajalni proces na področju varnosti in zdravja pri delu.

Kljub temu podatek, da 2,4 % zaposlenih usposabljanja ni opravilo, ni zanemarljiv. Tudi posamezni primeri predstavljajo tveganje, saj neustrezno usposobljen zaposleni lahko ogroža tako lastno varnost kot varnost drugih. Poleg tega to kaže na možne vrzeli v sistemu spremljanja in evidentiranja usposabljanj.

Z vidika varnosti in zdravja pri delu je ključno zagotoviti, da so vsi zaposleni brez izjeme ustrezno usposobljeni pred začetkom dela. Smiselno je tudi redno preverjanje evidenc, obnavljanje znanja ter prilagajanje usposabljanj glede na specifične delovne naloge in tveganja.

Druga trditev je bila: Obstajajo jasna, dostopna pisna navodila za varno delo (stroji, noži vroče, kemikalije). Rezultati analize so predstavljeni v Tabeli 64.

Tabela 64: Obstajajo jasna, dostopna pisna navodila za varno delo

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
DA	37	88,1	88,1
NE	5	11,9	100,0
Skupaj	42	100,0	

Rezultati kažejo, da ima večina zaposlenih dostop do jasnih pisnih navodil za varno delo, saj 88,1 % anketiranih odgovarja pritrdilno. To nakazuje na dobro vzpostavljeno dokumentacijo in podporo zaposlenim pri varnem izvajanju delovnih nalog.

Kljub temu 11,9 % zaposlenih navaja, da takšna navodila ne obstajajo ali jim niso dostopna, kar predstavlja pomembno pomanjkljivost. Nejasna ali nedostopna navodila lahko vodijo v neenotno izvajanje delovnih postopkov, povečujejo tveganje za napake ter zmanjšujejo učinkovitost pri obvladovanju tveganj.

Z vidika varnosti in zdravja pri delu je ključnega pomena, da so pisna navodila ne le formalno pripravljena, temveč tudi dejansko dostopna, razumljiva in prilagojena konkretnim delovnim nalogam. Smiselno je zagotoviti redno posodabljanje dokumentacije, njeno vidno umestitev v delovnem okolju ter aktivno seznanjanje zaposlenih z vsebino.

Tretja trditev, katere analiza je predstavljena v Tabeli 65, je bila: Usposobljenost za požar/ evakuacijo in osnovno ukrepanje je zagotovljena in osvežena

Tabela 65: Usposobljenost za požar/ evakuacijo in osnovno ukrepanje je zagotovljena in osvežena

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
DA	40	95,2	95,2
NE	2	4,8	100,0
Skupaj	42	100,0	

Rezultati kažejo, da je usposobljenost za ravnanje v primeru požara in evakuacije na visoki ravni, saj 95,2 % zaposlenih navaja, da je ustrezno zagotovljena in tudi

osvežena. To nakazuje na dobro organiziran sistem usposabljanj ter ustrezno pozornost, namenjeno požarni varnosti.

Kljub temu 4,8 % zaposlenih poroča, da takšna usposobljenost ni zagotovljena ali osvežena, kar ni zanemarljivo. V primeru izrednih dogodkov je pravočasno in pravilno ukrepanje ključno, zato lahko že posamezni neustrezno usposobljeni zaposleni predstavljajo tveganje za varnost celotnega delovnega okolja.

Z vidika varnosti in zdravja pri delu ter požarne varnosti je pomembno zagotoviti, da so vsi zaposleni redno vključeni v usposabljanja in praktične vaje evakuacije. Poseben poudarek naj bo na periodičnem obnavljanju znanja, preverjanju usposobljenosti ter jasni komunikaciji postopkov ukrepanja v primeru požara ali drugih izrednih situacij.

Četrta trditev je bila: OVO je na voljo in primerna (nedrseča obutev, delovna oblačila, toplotne/kemične rokavice, očala ipd.). Analizo odgovorom smo opravili in jo predstavlja Tabela 66.

Tabela 66: Primernost osebne varovalne opreme

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
DA	35	83,8	83,3
NE	7	16,7	100,0
Skupaj	42	100,0	

Rezultati kažejo, da večina zaposlenih ocenjuje, da je osebna varovalna oprema (OVO) na voljo in ustrezna, saj 83,8 % anketiranih odgovarja pritrdilno. To nakazuje na relativno dobro zagotavljanje osnovnih varnostnih sredstev v delovnem okolju.

Kljub temu 16,7 % zaposlenih poroča, da OVO ni na voljo ali ni primerna, kar predstavlja pomembno pomanjkljivost. Neustrezna ali nedostopna varovalna oprema neposredno povečuje tveganje za poškodbe in zmanjšuje učinkovitost zaščite pred specifičnimi delovnimi tveganji.

Ta podatek lahko kaže bodisi na dejansko pomanjkanje opreme bodisi na neustrezno izbiro glede na naravo dela ali neustrezno prilagojenost posamezniku. Prav tako je možno, da zaposleni opreme ne uporabljajo zaradi neudobja ali pomanjkanja ozaveščenosti o njenem pomenu.

Z vidika varnosti in zdravja pri delu je ključno zagotoviti, da je osebna varovalna oprema ustrezno izbrana, dostopna, funkcionalna in prilagojena uporabnikom. Pomembno je tudi redno preverjanje uporabe, usposabljanje zaposlenih ter

vključevanje uporabnikov v izbiro opreme, saj to prispeva k večji učinkovitosti in sprejetosti zaščitnih ukrepov.

OVO se uporablja dosledno in pravočasno menja (obraba, kontaminacija) je prav tako bila trditev in rezultate analize predstavljamo v Tabeli 67.

Tabela 67: Dosledna uporaba in pravočasno zamenjevanje osebne varovalne opreme

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
DA	36	86,7	86,7
NE	6	14,3	100,0
Skupaj	42	100,0	

Tabela 67 prikazuje zelo visoko stopnjo dosledne uporabe in pravočasnega zamenjevanja osebne varovalne opreme (OVO), kar je pozitiven pokazatelj varnostne kulture v obravnavanem okolju.

Večina anketirancev (36 od 42 oziroma 86,7 %) je odgovorila z »DA«, kar pomeni, da se zavedajo pomena pravilne uporabe OVO in jo tudi dejansko uporabljajo ter pravočasno menjajo. To kaže na dobro implementacijo varnostnih protokolov, ustrezno usposobljenost zaposlenih ter verjetno tudi učinkovit nadzor nad upoštevanjem pravil.

Kljub temu pa 6 anketirancev (14,3 %) navaja, da OVO ne uporablja dosledno oziroma je ne menja pravočasno. Ta delež ni zanemarljiv, saj lahko že manjše odstopanje od varnostnih standardov poveča tveganje za poškodbe ali zdravstvene zaplete. To nakazuje potrebo po dodatnih ukrepih, kot so ciljno usmerjena izobraževanja, pogostejši nadzor ali izboljšanje dostopnosti zaščitne opreme.

Kumulativni delež potrjuje, da so vsi odgovori zajeti (100 %), pri čemer večinski delež pozitivnih odgovorov jasno izstopa. Sklepno lahko ugotovimo, da je stanje na področju uporabe OVO dobro, vendar obstaja prostor za izboljšave predvsem pri manjšem deležu zaposlenih, ki ne sledijo predpisanim smernicam.

Respondentje so se opredelili tudi do naslednje trditve: Vemo, komu in kako sporočiti prepoznane nevarnosti ali predlagati izboljšavo (vodja, VZD, delavski zaupnik, prijava incidenta/ nevarni pojav pri delu).

Tabela 68: Sporočanje (komu in kako) prepoznane nevarnosti ali podajanje predloga za izboljšavo

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
DA	40	95,2	95,2
NE	2	4,8	100,0
Skupaj	42	100,0	

Rezultati v tabeli 69 kažejo, da ima velika večina zaposlenih jasno razumevanje, komu in na kakšen način lahko sporočijo prepoznane nevarnosti ali podajo predloge za izboljšave, saj 95,2 % anketiranih odgovarja pritrdilno. To nakazuje na dobro vzpostavljene komunikacijske kanale in relativno visoko raven ozaveščenosti glede poročanja o tveganjih

Kljub temu 4,8 % zaposlenih navaja, da teh poti ne pozna, kar predstavlja določeno pomanjkljivost. Tudi posamezni primeri so pomembni, saj lahko nepoznavanje postopkov poročanja vodi v neidentificirana tveganja, neizkoriščene priložnosti za izboljšave ter zmanjšano učinkovitost sistema varnosti in zdravja pri delu.

Z vidika varnosti in zdravja pri delu je ključno zagotoviti, da so postopki poročanja jasni, enostavni in dostopni vsem zaposlenim. Smiselno je redno ozaveščanje, vidna komunikacija kontaktnih oseb ter spodbujanje kulture odprtega poročanja, kjer zaposleni brez zadržkov opozarjajo na nevarnosti in aktivno sodelujejo pri izboljšavah delovnega okolja.

ZAKLJUČEK IN PRIPOROČILA

Celostna interpretacija rezultatov jasno kaže, da obravnavana gostinska dejavnost ne deluje v pogojih izrazito visokih neposrednih tehničnih tveganj, temveč se ključni izzivi sistematično koncentrirajo na ravni organizacije dela, upravljanja delovnih obremenitev in širšega upravljanja človeških virov.

Največje tveganje za varnost in zdravje zaposlenih tako ne izhaja iz posameznih izoliranih nevarnih situacij, temveč iz kumulativnega in dolgoročno akumulativnega učinka več strukturnih dejavnikov, med katerimi izstopajo visok tempo dela, kadrovska podhranjenost, izrazit časovni pritisk ter omejene možnosti za regeneracijo. Ti dejavniki delujejo sinergijsko, kar pomeni, da njihov skupni učinek bistveno presega vpliv posameznih tveganj in vodi v sistematično zmanjševanje pozornosti, povečanje števila napak, večjo verjetnost nezgod ter postopno fizično in psihično izčrpavanje zaposlenih.

Rezultati analize dodatno potrjujejo, da je v gostinski dejavnosti prisoten izrazit pojav t. i. »skritih« oziroma latentnih tveganj. Gre za tveganja, ki niso neposredno zaznana kot nevarna (npr. delovni tempo, motnje, komunikacijski šumi), vendar imajo ključno vlogo pri nastanku nezgod in napak. V tem kontekstu se pokaže, da mehanska, fizikalna in druga neposredna tveganja pogosto predstavljajo zgolj končno manifestacijo globljih organizacijskih pomanjkljivosti. To pomeni, da se tveganja ne generirajo primarno na ravni posameznega delovnega mesta, temveč na ravni sistema organizacije dela.

Pomembna dimenzija ugotovitev je tudi izrazita neenakomernost obremenitev, ki je značilna za gostinsko dejavnost. Delo je časovno koncentrirano v obdobjih konic (zlasti kosilo in večer), kar ustvarja kratke, a intenzivne intervale visoke obremenitve, v katerih se tveganja eksponentno povečujejo. V teh obdobjih se hkrati pojavijo časovni pritiski, večopravnost, povečana interakcija z gosti in motnje v delovnem procesu, kar ustvarja okolje z bistveno povečano verjetnostjo napak in nezgod.

Analiza nadalje razkriva, da je delovna obremenitev zaposlenih strukturno visoka in pogosto presega optimalne meje. Podaljšane delovne izmene, delo več dni zapored ter kombiniranje več delovnih vlog predstavljajo standardni vzorec, ne izjemo. Takšna organizacija dela zmanjšuje možnosti za ustrezno regeneracijo in dolgoročno povečuje tveganje za razvoj mišično-kostnih obolenj ter psihosocialnih težav. Posebej pomembno je, da se te obremenitve pogosto normalizirajo kot del poklica, kar lahko vodi v podcenjevanje dejanskega tveganja.

Na področju psihosocialnih tveganj analiza potrjuje, da gre za osrednji in sistemsko najpomembnejši sklop tveganj v gostinski dejavnosti. Stalna izpostavljenost časovnemu pritisku, delo z zahtevnimi gosti, nepredvidljivost delovnega časa ter omejene možnosti za odmore ustvarjajo pogoje kroničnega stresa. Ta ne vpliva le na dobrobit zaposlenih, temveč neposredno na varnost pri delu, saj zmanjšuje kognitivno zbranost, poslabšuje presojo in povečuje verjetnost napak.

Dodatno analizo dopolnjuje ugotovitev, da organizacijska kultura v številnih primerih še ne podpira v celoti proaktivnega upravljanja tveganj. Poročanje o nezgodah in skoraj nezgodah ni vedno sistematično, obravnava napak pa je pogosto usmerjena v iskanje odgovornosti namesto v učenje in izboljšave. Takšen pristop omejuje organizacijsko učenje in zmanjšuje učinkovitost preventivnih ukrepov.

Na podlagi navedenega je mogoče zaključiti, da ima organizacija oziroma sektor kot celota jasno razvojno priložnost za prehod iz pretežno reaktivnega in formalno skladnega pristopa k varnosti in zdravju pri delu v celostni, proaktivni in razvojno usmerjen model upravljanja. Ključni premik mora potekati od osredotočenosti na tehnične vidike varnosti k razumevanju in upravljanju organizacijskih in psihosocialnih dejavnikov tveganja.

Ključno sporočilo analize je, da dolgoročna varnost, zdravje zaposlenih in učinkovitost organizacije niso primarno odvisni od tehnične opremljenosti ali formalne skladnosti, temveč od sposobnosti sistematičnega upravljanja delovnih obremenitev, organizacije dela in kakovosti vodenja.

Priporočila za izboljšanje varnosti in zdravja pri delu v gostinski dejavnosti

Na podlagi izvedene analize organizacije in ključni deležniki v gostinski dejavnosti usmerijo nadaljnje ukrepe predvsem v organizacijske in sistemske vidike dela, saj prav ti predstavljajo osrednji vir prepoznanih tveganj. Izsledki jasno kažejo, da izboljšave na področju varnosti in zdravja pri delu ne morejo temeljiti zgolj na tehničnih rešitvah, temveč zahtevajo celostno obravnavo organizacije delovnih procesov, upravljanja kadrovskih virov ter razvoja delovne kulture.

V tem okviru organizacije naj najprej sistematično optimizirajo delovne procese, zlasti v obdobjih največjih obremenitev, kot so časovni vrhovi v času kosila in večerje. Ključno vlogo pri tem ima jasna razporeditev delovnih nalog, natančna opredelitev odgovornosti ter zmanjševanje motenj in prekinitev pri delu, saj prav ti dejavniki pomembno prispevajo k časovnemu pritisku in povečani verjetnosti napak.

Hkrati organizacije zagotovijo ustrezno kadrovske pokritost glede na dejanski obseg dela. To vključuje prilagoditev števila zaposlenih, vzpostavitev rešitev za obvladovanje povečanih obremenitev ter zmanjševanje potrebe po večopravnosti, kjer je to mogoče. S tem organizacije neposredno zmanjšujejo preobremenjenost zaposlenih in izboljšujejo stabilnost delovnega procesa.

Pomemben vidik predstavlja tudi aktivno upravljanje delovnega časa. Organizacije naj omejijo podaljšane delovne izmene, zagotovijo redne odmore ter povečajo predvidljivost urnikov. Takšen pristop omogoča boljšo regeneracijo zaposlenih, zmanjšuje utrujenost ter prispeva k večji varnosti in kakovosti dela.

Za učinkovito delovanje delovnih procesov organizacije okrepijo tudi komunikacijo in vodenje. Vzpostavijo naj jasno, pravočasno in strukturirano komunikacijo, zlasti v obdobjih povečanih obremenitev, ter uvedejo kratke operativne uskladitve. Pomembno vlogo ima tudi podporno in vključujoče vodenje, ki zaposlenim omogoča večjo jasnost pri delu ter zmanjšuje tveganje za nesporazume, napake in konflikte.

Dolgoročno izboljšanje varnosti in zdravja pri delu organizacije dosežejo z razvojem varnostne kulture. To vključuje aktivno spodbujanje poročanja o nevarnostih, nezgodah in skoraj nezgodah, obravnavo napak kot priložnosti za učenje ter vključevanje zaposlenih v proces izboljšav. Tak pristop krepi zavedanje o varnosti in spodbuja proaktivno upravljanje tveganj.

Zavod za zdravstveno
zavarovanje Slovenije

Že od leta 1969
**OBČNO-PODJETNIŠKA
ZBORNICA SLOVENIJE**

Na področju ergonomije organizacije zmanjšajo fizične obremenitve zaposlenih z uvedbo ustreznih pripomočkov za delo, prilagoditvijo delovnih površin ter organizacijo dela, ki omogoča menjavo nalog. S tem zmanjšujejo tveganje za mišično-kostne obremenitve ter dolgoročne zdravstvene posledice.

Čeprav analiza kaže, da so tehnična tveganja večinoma ustrezno obvladovana, organizacije zagotovijo tudi dosledno izvajanje obstoječih varnostnih ukrepov v praksi. To vključuje redno preverjanje opreme, odpravljanje zaznanih odstopanj ter stalno nadgradnjo ukrepov tam, kjer se pokažejo pomanjkljivosti. Ključnega pomena je, da se poudarek prenese z formalne skladnosti na dejansko izvajanje varnostnih praks v vsakodnevnem delu.

Organizacije z usmerjenim delovanjem na področju organizacije dela, kadrovskega načrtovanja, komunikacije in varnostne kulture bistveno prispevajo k zmanjševanju tveganj ter krepitvi varnosti in zdravja pri delu. Le celostni pristop, ki povezuje tehnične, organizacijske in vedenjske vidike dela, omogoča dolgoročno izboljšanje delovnih pogojev in učinkovitosti v gostinski dejavnosti.